

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubliani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubliani, št. 10.711.

Ljudska prosvetljenost in zdravstveno stanje

Višina prosvetljenosti vsakega naroda se vidi tudi na snagi. Kjer vidiš na deželi čedne hišice, lepo pospravljena dvorišča, snažne sobe, pa zraven na oknih še cvetlice, tam so ljudje gotovo bolj prosvetljeni kakor v zanemah in in zanikrnih vaseh.

Obč. s prosvetljenostjo koraka tudi zdravstveno stanje prebivalstva. Prosvetljenost, snaga in zdravje so nerazdružljive lastnosti. Koliko manj bi se širile nalezljive bolezni, ako bi vsi ljudje verjeli, da je snaga prvi pogoj za zdravje. In snaga na deželi ne stane mnogo. Voda je navadno blizu in milo je poceni.

Ali je prijetno bivati v hiši, ki je vsa zamazana in se širi v njej neprijeten duh? Zakaj si ne napraviš prijetnega bivališča in s tem prijetnega življenja? Reči moramo, da je naše ljudstvo v tem pogledu že precej na višku, vendar še ne zadosti. Snage ni nikdar dovolj, kakor tudi nimaš nikdar preveč zdravja.

Da mnogi ljudje nimajo smisla za snago, je kriva njihova nevednost. Če takim ljudem

kaj govoriš o snagi, ti navadno odgovori: «Je že božja volja taka!» Ali pa tudi reče, ko mu očitaš, da si z nesnago kvari zdravje, da mu je že tako namenjeno. Pa mu ni nič tako namenjeno, nego le sam tako hoče iz brezbriznosti in nevednosti.

Daj se poučiti in ne bodi vraževeren! Čitaj zlasti našo «Domovino», ki mnogo piše o takih potrebnih rečeh! Velikega pomena za širjenje prosvete po deželi je tudi, kakor smo že večkrat omenili, društveno življenje. Že od daleč se vidi vsakomur, kdor je včlanjen pri kakšnem izobraževalnem društvu, Sokolu, tamburaškem društvu ali kakšni drugi napredni organizaciji, ki se briga tudi za samozobrazbo svojih članov.

Če si dovolj izobražen, znaš bolj paziti nase, ne popivaš preveč in se znaš ogibati nalezljivim boleznim. Krepih, zdravih članov človeške družbe si želi vsaka država, ker le zdrav narod je sposoben za napredek in za povečanje splošnega blagostanja.

Po hudi zimi v pričakovanju pomladi

Zapihal je jug. Z gora grme plazovi, zamolklo padajo v brezdna kakor votli udarci na krsto starke zime. Vidno kopni sneg, pri-sojni kraji so že prosti bele odeje, kmalu bo vsa priroda zopet svobodna pognala novo rast. Izkazal se je letos sveti Matija, kakor že dolgo ne; razbijati je začel led tako krepko, da se je v srca naselilo čvrsto upanje: kmalu bo v deželo zopet prisijala pomlad.

Pomlad po zimi, ki ji enake ne pomnijo najstarejši sodobniki. Cela dva meseca je neusmiljeno pritiskal pravcati sibirski mraz. Ni je bilo špranje, skozi katero ne bi bil vtaknil svojega strupenega jezika. Strahovito je trpela vsa priroda, pokalo je drevje, umirala divjačina, zmrzovali so v kletih že itak skromni jesenski pridelki, prezebali so ljudje v kočah in gosposkih hišah.

Ne dado se v knjigo popisati vse strahote, ki jih je prinesla letošnja zima. Najpremožnejšim kmetom je zmanjkalo kuriva, pa da niti ne govorimo o pomanjkanju in prezebanju v mestih, kjer je že nastopal glad, ker železnica zaradi pomanjkanja premoga in snežnih zametov niso mogle vzdrževati rednega prometa.

Kakor da bi dvignil streho s siromašne bajte in z viška razgalil vso njeno revščino, je letošnja kruta zima razkrila bedno stanje naše pokrajine. Pomanjkanje živeža po lanski suši, brezposelnost in stanovanjska mizerialja — vse te nadloge so štrnjene ustvarile med našim ljudstvom takšno stanje, da se je sredi najhujše zime približalo robu obupa. Če nihče drugi, so se morali človekoljubnemu srcu zasmiliti vsaj bedni otročički onih siromakov, ki nimajo zaslužka in poštene strehe.

Nad vse umestna je torej bila nagla podjetnost našega največjega slovenskega dnevnika

«Jutra», ki je s kratkim pozivom na dobra slovenska srca tekom enega tedna zbralo nad 30.000 Din gotovine in za preko 20.000 Din biaga ter z najtujnejšo podporo olajšalo bedo mnogoštevilnim gladujočim družinam. Iz najrazličnejših krajev Slovenije so prispelle prošnje za pomoč. «Jutra» je v svojem upravništvu ustanovilo posebno pisarno za nakazovanje podpor ter je preko priporočiteljev in zvestih prijateljev kar brzojavno nakazovalo, koliko naj se nakupi živil tej in oni bedni družini. Obenem je seveda tudi v Ljubliani, kjer obstojajo cele kolonije tako imenovanih barakarjev, delilo pomoč v živežu in obleki. Toda najstrašnejše slike trpljenja in pomanjkanja so prišle z dežele — in tu je «Jutrova» nagla pomoč storila dela pravega krščanskega usmiljenja.

Bil je naravnost čudež, kar se je ustvarilo z onimi tisočaki, ki jih je «Jutra» v denarju in blagu zbralo v enem samem tednu. Zato ta podporni pokret ni žel samo zahvale mnogoštevilnih revnih družin, marveč tudi priznanje vse poštene slovenske iavnosti. In v tem je največji pomen podporne akcije: «Jutra» je pokazalo, da pošteno časopisje ni le sedma svetovna velesila v politiki, ki ljudi in narode večinoma razdvaja, marveč tudi v blagotvornosti, ki družji plemenita in trpeča srca.

Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze! Ta zlati rek najmilejšega slovenskega pesnika duhovnika Simona Gregorčiča mora v današnjih težkih časih, najtežjih po svetovni vojni, dobiti svojo pravo veljavo med poštenimi Slovenci. Stiske in nadloge, ki jih je prinesla letošnja zima, na drugi strani pa dokaz požrtvovalnosti za najbednejše med bednimi, naj prerodijo naše človečane doživstvovanje, da bomo po mnogoterih bridkih

izkušnjah doživeli ne-le krasno pomlad v prirodi, marveč tudi v naših dušah.

Shodi Franja Žebota pred sodiščem

Maribor, 25. februaria.

Čitateljem «Domovine», ki so se zanimali za delovanje in zlasti za shode bivše SLS, bo še v spominu, kako so predlanskim pisali v «Slovenskem Gospodarju», da so na nekem shodu pri Gornji Kungoti ljudje klicali: «Živio naš zlati poslanec gospod Žebot».

Kake zlate besede pa je rabil ta bivši narodni poslanec g. Franjo Žebot, vedo vsi oni, ki so ga kdaj slišali na shodih govoriti. Še bolj pa so to pokazale razprave pred sodiščem, kjer se dožene gola resnica in kjer ima vsakdo priliko, da svoje obdolžitve tudi dokaže.

Meseca junija 1927. je imel gospod Žebot shod pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, kjer deluje velezaslužni narodni boritelj gospod dr. Gorišek. Tega pa je imel gospod Žebot posebno na piki in ga je na tem shodu žalil ter mu očital, da se bogati na stroške ljudstva in države, in ga h koncu pozval, naj ga toži. Ko se je vršil ta shod, je seveda gospoda Žebota še ščitila poslanska imuniteta, tako da gospod dr. Gorišek sploh ni mogel tožiti. Toda Narodna skupščina je bila kmalu nenadoma razpuščena in dr. Gorišek je gospoda Žebota tožil zaradi žaljenja časti. Za žaljenje časti navadno prisodijo na sodiščih denarno kazen, ako še obtoženec ni predkaznovan. V tem primeru pa je sodišče naložilo gospodu Žebotu sedemdnevno zaporno kazen, ki se ne more spremeniti v denarno, češ, da je na ta način upati na poboljšanje obsojenega g. Žebota.

Toda tudi ta sodba g. Žebota ni spremenila. Pri novih volitvah je bil zopet izvoljen in je užival poslansko imuniteto. In tako je tudi nadaljeval z žalitvami na shodih. Meseca decembra 1928. je g. Žebot zopet žalil ekonomo gosp. Zorana Črnkoto iz Jarenine. Kateremu je rekel: «Vi ste od mene ven smrkovec, pa me idite tožit.»

Takrat še seveda gosp. Črnko ni mogel tožiti, ker je bil g. Žebot še poslanec. Toda, ko je bila 6. januarja razpuščena Narodna skupščina in je g. Žebot prenehal biti poslanec, ga je g. Črnko ubogal in po svojem zastopniku odvetniku dr. Reismanu vložil proti gosp. Žebotu obtožbo zaradi žaljenja časti. Pred sodiščem g. Žebot ni bil več tako pogumen kakor na shodu pri St. Petru, ampak je enostavno utajil, da bi bil žalil g. Črnka. Vršili sta se dve razpravi, ker je g. Žebot navedel celo vrsto prič, ki so bile na shodu in ki bi naj potrdile, da ni bil žaljen g. Črnko. Toda priče so morale govoriti pred sodiščem resnico in sodišče je obsodilo g. Žebota na 400 Din globe, oziroma osem dni zapora, v plačilo sodne takse in stroškov za odvetnike.

Gospod Črnko je dobil s tem sijajno zadoščenje, z njim vred pa cela Črnkova rodbina, ki je znana po Slovenskih goricah mariborske okolice po svojem odločno narodnem prepričanju in delovanju ter se je prav Črnkovim in njihovim sodelavcem zahvaliti, da se je tako

mogočno razširila «Domovina» o Jarenini in bližnjih farah Slovenskih goric, kjer se poprej naši listi niso mogli udomačiti. Sedaj pa vse komaj čaka naše ljube «Domovine».

Črni junaki

«Sveti Matija led razbija, če ga ni, ga pa nar'đi,» pravi star narodni pregovor. Sedaj po tolikem mrazu lahko gojimo upanje, da ga bo imel sv. Matija dovolj na razpolago za razbijanje in ne bo imel časa za napravo drugega. In kdo se bo bolj oddahnil od težkega dela kakor baš naši črni junaki, železničarji. Kmalu ga ni poklica, ki bi bil tako prizadet v letošnji zimi po tolikih preglavicah, ki jih prinašata sneg in led, kakor uslužbenci največjega državnega podjetja, železnice.

Tiho in neumorno so naši železničarji nastopali svojo službo in vršili v burji in neznanskem mrazu svojo dolžnost, več kakor dolžnost. Niti zameti, niti poledenela proga, plazi in druge nadloge jih niso ovirale. Čuvajti na progi, strojevodje, sprevedniki, kurjači, kretniki, premikači, progovni nadzorniki, prometniki in kakor se vsi ostali že imenujejo, vsi so stali trdno na onem mestu, kamor jih je zvala njihova dolžnost, njihov poklic. Tudi oni niso imeli vsi one tople obleke, niti krepke prehrane, kakor bi bila potrebna pri tolikem mrazu in burji, saj njihovo delo ni tako plačano, da bi si mogli v teh težkih časih priskrbeti za izvrševanje službe vse ono, kar je potrebno. **Toda vstrajali so v najtežjih razmerah**, ne da bi se ozirali na lastno udobnost, ker jim je **veleval čut dolžnosti in ljubezni do bližnjega**, da morajo vztrajati, da se osigura tudi v najtežjih razmerah železniški promet, da ne zaostane dovoz kuriva in prehrane vsemu prebivalstvu brez razlike.

Letošnja zima je bila v naših krajih najtežja, kar jih pomni sedanji rod. Vajeni smo bili že dolgo vrsto let milejšega zimskega vremena. Ko pa je nastopil letos prav sibirski mraz, so zatajili naši črni junaki na železni cesti samega sebe in so storili vse, da vse ostalo prebivalstvo vkljub vsem težavam kolikor mogoče preboli to skrbi polno dobo. Padal je sneg, drevje je pokalo, zmrzovalo je celo v kletih, toda hlapon je živžgal še vedno preko zasneženih poljan in dajal

vsemu svetu znake, da so črni junaki še na svojih mestih ter da so sprejeli boj z trdo zimo.

Ni tako lahko, prestati cele ure v nezakurjeni zavorni utici na tovornem vozu, premikati po zasneženih postajah, ko nikamor noče teči nobeno vozilo, ko se zaradi mraza prijema roka na ledeno železo, ko mora človek vdihovati strupeno mrzli zrak in paziti poleg vsega še na to, da se ne pripeti kaj, kar bi povzročilo nesrečo, poškodovano ljudi in živino ter pokvarilo progo. Kdor tega ni poskusil, ne ve, kako težak je železničarski poklic.

Danes, ko je boj z zimo skoraj dobojevan in solnce že prepkeje sije na premrzlo zemljo, se moramo s hvaležnostjo spomniti naših črnih junakov in jim izreči vse priznanje za delo, ki so ga vršili v preteklih tednih in mesecih. Kam bi bili prišli, kakšna bi bila naša usoda, ako bi se bile železnice ustavile le za teden dni! Ali bi imeli dovolj vsega za prehrano, za ogrevanje naših domov? Ko sedaj milo vreme polagoma taja debelo ledeno skorjo, se kaj rado pozabi na hude dneve zadnjih tednov in tudi na vse one, ki so skušali po svojih najboljših močeh lajšati z žrtvovanjem samega sebe gorje vseh ostalih. Železničarji so nam pokazali z pravim vzgledom način in pot, ki naj jo hodimo vsi jugoslovenski državljani, ako hočemo, da povzdignemo našo domovino na ono višino, ki jo zasluži po svoji velikosti in pomembnosti. Zato moramo po vzgledu črnih junakov vsi prijeti za delo, nikdar kloniti, nikdar omahovati, temveč boj bojevati z upom zmage in dobojevati do zmagovitega konca.

Politični pregled

Z veseljem moramo poročati, da se nepovoljne razmere med našo kraljevino in Bolgarijo vedno bolj blažijo. V ponedeljek se je otvorila

v Pirotu konferenca med Jugoslavijo in Bolgarijo o obmejnih vprašanih.

Bolgarski zastopniki so bili od naših prav pristrčno sprejeti in je vodja bolgarskega zastopništva, polkovnik Cvetko Popov, ob tej priliki dejal, da sta jugoslovenski in bolgarski narod bratska naroda in da prijateljstvo obeh narodov ne sme postati dvomljivo. Konferen-

ca bo trajala dalje časa, ker ima rešiti številna obmejna vprašanja.

Prihodnji mesec se bo začelo v Ženevi zasedanje Sveta Društva narodov.

Na dnevnem redu bodo tudi vprašanja, ki zlasti zanimajo našo državo, tako predvsem vprašanje narodnih manjšin in vprašanje našega državnega posestva Belja. Glede Belja imamo spor z Madžarsko, ki pravi, da je bilo to posestvo zasebna last habsburškega nadvojvode Friderika in ne posest bivše habsburške dinastije, kateri se je premoženje zaplenilo. Kakor pa je pričakovati, to stališče Madžarske ne bo prodrlo, saj je bilo vprašanje Belja že rešeno z mirovno pogodbo.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Vzgleden primer požrtvovalnosti sta dala zakonca Ivan in Josipina Čuk iz Kalca, ki sta se prosovolojno zavežala, prispevati k stroškom za nabavo nove motorne brizgalne tukajšnjega gasilnega društva znaten znesek in bosta vrhu tega sama kupila društvu dragocen prapor. Vsa akcija je v teku in se bo že 15. avgusta t. l. vršila blagoslovitev prapora in nove motorne brizgalne. Seveda bo kumica gospa Josipina Čukova. Kakor čujemo, plemenita mecena gasilcev tudi na naš Sokolski dom ne bosta pozabila. Tako je prav! — V nedeljo 3. marca bo praznoval Sokol v svojem domu osemletnico osvobodjenja Logatca z najrazličnejšim vspehom. Začetek ob 1/8. Prijatelji od blizu in daleč so pristrčno vabljeni!

VAČE PRI LITIJI. Dne 7. t. m. se je zgodila pri nas huda nesreča. Franc Vrtačnik, čevljar, star 72 let, se je v družbi Franceta Močilnikarja in Janeza Topolška nekoliko opil, nakar ga je spremljal Franc Močilnikar do svojega stanovanja, kjer ga je položila njegova žena na klop k topli peči, da bi starček zaspal. Starček se je moral v spanju preobračati, zaradi česar je padel na tla ter se težko ranil. Žena je čula padec in prišla takoj pogledat. Videla je starčka na tleh, a ran ni opazila. Pustila ga je na tleh in ga odela ter zopet šla k počitku. Med tem pa je starček mirno

Soteščan:

Grob ob zvoniku

(Povest iz sedanjosti.)

(Dalje)

«Eh, kaj bo vedel!» so odbijali možje. «Domišljuje si, da je težko zvonil, kar naj pomeni, da se duša ni ločila rada od telesa. Takih čenč pa danes nihče ne verjame.»

«In Klopova Jera tudi nekaj namiguje...»

«Babnica je stara, ona pač ne more dati zanesljivih podatkov.»

«Tisto noč je videla menda nekoga pod kozolcem...»

«Jera zmerom nekaj vidi ter si po svoje razlaga. Kakor razume, tako pove naprej in trdi, da je resnica.»

«Revica je, kdo bi ji zameril! Odkar je izgubila njivo, je kakor zmešana. Gornik jo je nesramno opeharil.»

«Posodil ji je, dolg je imela. Pa mu ni mogla vrniti, zato ji je vzel tisto njivo. Vsak rad zagrabí tako priložnost.»

«Tako njivo, pa za tako nizko ceno!» so ščitile vaščanke svojo sosedo. «Oropal jo je in to jo mori podnevi in ponoči.»

«Gornik je čudak», so jim pritrdili možje. «Ni mu enakega daleč na okrog, nihče ga ne razume.»

«Potuhnjenec je in hinavec», so ga obirale vaščanke. «Zato pa ne mara za noben pogovor in za nobeno družbo.»

«Če le more se skrijeti», je vedela Kurtkova Katra. «Kolikokrat stoji pred hlevom

ali pred čebeljakom; čim pa opazi, da se mu nekdo bliža, se brž umakne.»

Tako so zaši vaščani iz resnega razmotrivanja v nepomembne razgovore. Od teh so imeli vsaj nekoliko užitka, dočim jih je ob razkrivanju Stoparjeve smrti bolela glava. Marsikdo se je prepričal, da je teže misliti kakor govoriti. Vsak dan je prinesel kako novo slutnjo, o kateri so skrivoma šušljali, glasno pa se je niso upali izreči. Podgorje in okolica sta živeli v temni skrivnosti, ki ju je morila kakor težka megla.

Neprestana namigavanja na umor so pripela končno na uho tudi pokojnikovi družini. Mati in Francka nista hoteli sprva ničesar slišati; ugovarjal je tudi Ivan, kmalu pa se je oklenil ljudske govornice. Čim bolj je razglabljal in primerjal okolnosti, tem bolj je spoznaval, da oče ni umrl prirodne smrti, nego je bil žrtev skrbno zasnovanega zločina. Slednjo krettnjo svojih sosedov je pretehtal, a nikjer ni mogel najti prave sledi za zločincem. Vse, kar je razkril ali izvedel, so bila le prazna domnevanja. In vendar se je zarotil, da ne bo odnehal prej, dokler ne dobi zadoščenja.

S tem sklepom se je ponovno obrnil na grobarja. Poznal je njegovo praznoverje, vendar mu ni mogel odreči izkušeni, nabranih v življenju. Začel je skrivoma po ovinkih zaradi pozornosti, zakaj le skrito delo mu je obetalo zanesljivih uspehov.

«Hm, težko sem zvonil, zelo težko», je še vedno strahoma ponavljial. «Zvonovi so mi nagajali, in to bo nekaj pomenilo...»

«Kaj praviš, Marko, kdo je bil tako hudo ben?» Mladenič je prisedel in je položil predenj zavitek tobaka. Darila se je starec silno razveselil; že davno se mu ni nihče tako prikupil.

«Ivan, nekaj bi ti povedal», se je pomaknil važno v njegovo bližino. «Ampak molči, Ivan; ne maram, da bi prišlo iz mojih ust.»

«Ne bojte se, tu je moja roka.»

«Jera iz kočice mora nekaj vedeti — Klopova Jera.»

«Ne verjamem. Starka ni več pri zdravi pameti, sama sebi je v nadlego.»

«Pa vendar ve... Marsikaj je že pogodila...»

«Kako pa veste, da ve?» ga je prijel za besedo. «Ali vam je že kaj razodela?»

«Obljubi, da me ne boš izdal. Z nobeno besedo!»

«Prisežem.»

«Prisegel si in prisego prelomiti je greh.» Marko mu je začel pripovedovati, kako je tisto jutro po očetovem pogrebu stal za obzidjem pokopanišča. Ustavil se je, ker je opazil Jero, ki se je pojavila ob grobu. Nič ga ni opazila, on pa jo je videl in slišal, ko je govorila: «Oba, mene in njega je uničila ta zverina...»

«Kdo?» je osupnil Ivan.

«Ne vem. Znano mi je le, da jo je Gornik pripravil ob njivo. Umora pa ga ne smemo obdolžiti, ker nimamo dokazov.»

«Marko, ali si upate sploh misliti kaj takega? Ali ga je starka imenovala?»

izdihnil. Zjutraj so ga našli mrtvega. Bodi mu ohranjen blag spomin!

BLAD. Po občnem zboru Sokola na Bledu je priredilo Sokolsko društvo iz Zasipa dobro uspelo igro «Stari in mladi». — Tudi predpustni čas je bil živahno završen. V Zdraviliškem domu je priredil Sokol veliko maškerado, ki je bila prav dobro obiskana. Tudi letos niso manjkali originali iz Radovljice, Jesenic, Kranja, še celo iz Ljubljane. Imeli smo športno veselico, tudi gasilno društvo Bled II. je priredilo maškerado. — Večer pustnega torca je pa zaključila plesna šola s svojim venčkom. — Mraz pri nas ni dosegel izrednih stopinj, ker nima tako dostopa burja v blejsko kotlino. Snega je bilo pa precej. Zadnji čas se je pa pojavilo južno vreme, ki topi sneg.

ZIRI. Ali so Ziri izginile s površja naše zemlje? Tako bi se vprašal eden ali drugi, ker se od nas Ziroveev v časopisju skoro nikdar nič ne čita. Nasprotno! Zirovci smo še vedno tu, kakor smo bili; tudi huda letošnja zima nas ni pobrala. Veliki mraz, ki je v Žireh dosegel —28 stopinj, je zelo oviral delo, tako po delavnicah kakor tudi na društvenem polju. Zelo mnogo ljudi je obolelo za hripo, tako da skoro ni bilo hiše, ki bi ne bila prizadeta. No, hvala Bogu, obrnilo se je končno na bolje in sedaj bo začelo teči naše delo normalno, tiho in skromno naprej. — Sokolsko društvo v Žireh bo uprizorilo v nedeljo dne 3. marca ob osmih zvečer dramo Manice Komarove «Prisega ob polnoči». To delo je v premieri v Radovljici doseglo sijajen uspeh. Da je ta drama res zelo lepa, priča dejstvo, da razna prosvetna društva kar tekmujejo, katero bo prej uprizorilo to delo. Še nobeno dramsko delo ni v Sloveniji v tako kratkem času zaznamovalo toliko povpraševanja in zanimanja kakor prav «Prisega ob polnoči». Pričakovati je, da bo tudi pri nas dosegla lep uspeh. — Pred nekoliko dnevi je umrl dobro znani občan g. Ivan Peternel, po domače Mavsar, v Jarčji dolini. Dne 23. t. m. pa je preminula tudi dobro znana Kati Kopševa. Obema blag spomin!

STRAŽA PRI NOVEM MESTU. Naš Sokol je imel te dni občni zbor ter je bil izvoljen naslednji odbor: starosta br. Franc Aš, podstarosta br. Martin Štrumbelj, načelnik br. Božo Matkovič, tajnik br. Vincenc Jelenik, blagajnik br. Franc Šurla, predsednik tamburaškega zboru. br. Božo Matkovič.

TRZIČ NA GORENJSKEM. Naš župnik g. Anton Volk je hudo obolel in po odredbi zdravnikov več mesecev ne bo mogel vršiti svoje službe. V kratkem času svojega župnikovanja se je vsem izredno priljubil in zato je naša iskrena želja, da skoro okreva.

GRADAC. (Smrtna kosa.) V Gradacu v Beli Krajini je po kratki bolezni izdihnil svojo dušo v 56. letu starosti g. Franc Vinkšelj, trgovec in starosta Sokola. Pokojnik je bil blage narave, značajan in vztrajen bolec za napredno in nacionalno idejo. Posebno Sokol ga bo pogrešal. Bil je tudi delaven član gasilnega društva in dobil si ga povsod, kjer je bilo treba delati. Kako je bil spoštovan, je pričal njegov pogreb, katerega so se udeležila v velikem številu ne samo domača društva, ampak posebno številno Sokoli in gasilci iz Metlike, Črnomlja in od drugod. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika podstarosta novomeške sokolske zupe in starosta metliškega Sokola br. Dako Makar. Izvabil je vsem navzočim solze v oči. Pri pogrebu je neumorno igrala metliška mestna godba, a pevci Sokola iz Metlike so pred hišo žalosti in na grobu zapeli žalostinke. Bodi pokojniku lahka belokranjska zemlja!

SEMIČ. Redke so vesti iz naše prijazne vasi. Niti zima nas ne gane, da bi se bahali z rekordi nizke temperature. Toda nastopili so milejši dnevi, tako da se vinogradniki že pripravljajo na obrezovanje trt, kolikor jih je še ostalo dobrih, ker jih je mnogo pozeblo v hudem mrazu. Tudi krompir v kletih je po večini zmrznil, tako da ga je, kar ga ni vzela suša, uničila sedaj zima. Ubogi kmet si bo moral sedaj poiskati še za drag denar semenski krompir. Tu bo na vsak način potrebna pomoč. — Dne 22. t. m. se je poslovil od nas župnik g. Groblar, proti kateremu so že dalje časa rovali gotovi elementi, da bi ga spravili proč. Spletkarili so proti njemu le za voljo tega, ker ni hotel kloniti glave pred nekaterimi domišljavci in je bil pravičen napram vsem. Očrnilo so ga pri g. prijorju križevskega reda. Slednjemu je bilo že vsega preveč in premestil je g. župnika na Štajersko. G. Groblar je bil mož na svojem mestu ter je gledal na napredek in olepšavo trga. Bil je med onimi, ki so spredvideli, da je treba kmetu pomagati. Ustanovil je mlekarino in zbiral kmete, da so mu dali mleko. Mlekarina se je prav dobro razvila in

prinašala kmetom lepe dohodke. No, kako se za sluge plačujejo, je že znana zadeva. Nič ne dé, pri nas zavednih občanov bo pa g. Groblar le v najlepšem spominu. Toliko v album tistim, ki so zahrbtno rovarili proti njemu.

RAČNA. Tudi pri nas smo videli v torek dne 19. t. m. več solne na nebu, in sicer štiri, drugi dan, 20. t. m., pa mavrico. — Ljudje pri nas, stari že po 85 let, ne pomnijo take zime kakor je bila letos. V petek 22. t. m. je temperatura zopet padla na —19 stopinj. Dne 24. t. m. je pa zapihal topel veter in sneg se je začel tajati. — Šola je bila zaprta od 17. do 24. t. m.

BABNO PRI CELJU. V nedeljo 17. t. m. je imelo prostovoljno gasilno društvo svoj letni občni zbor. Načelnik tov. Jože Pišek je v kratkih besedah pozdravil na občni zbor došlega župana g. Alojza Mihelčiča in ravnatelja Ljudske posojilnice g. Jeriča. Po čitanju zapisnika je sledilo lepo sestavljeno tajniško poročilo tov. Andreja Dolenca, ki je očrtal delo odbora. Imeli smo deset rednih in tri izredne seje ter tri sestanke. Ustanovnih in rednih članov šteje društvo ob svoji devetletnici 64. Koncem poročila je apeliral tajnik tov. Andrej Dolenc na vse, naj se vsi z vneto poprimejo gasilnega dela. Spominjal se je tudi smrti staroste JGZ g. Frana Barleta, pri čemer so vsi navzoči vstali ter zaklicali «Slava». Blagajnik tov. Franc Jakše je podal blagajniško poročilo. Nato je sledil govor g. župana, ki je pozdravil gasilce v imenu občine ter jih vzpodbujal k zvišeni nalogi, na kar je omenil podporo občine ter razveselil članstvo z novico, da bo v kratkem zasvetila v Gasilnem domu električna luč. Tov. tajnik se je v imenu društva zahvalil navzočemu g. županu za podporo 2500 Din ter ravnatelju Ljudske posojilnice za dar, proseč ju za naklonjenost tudi v bodoče.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Kljub hudemu mrazu in debelemu snegu smo tudi letošnji predpust dobro opravili. Po gostijah nismo mnogo hodili, ker se niso poročili vsi pari, kateri so se nameravali. Zato smo si rajši zabavo delali doma pri luščenju bučnih pečk (bučnic). Tudi vedre (domače zabave) so se vršile v redu, čeprav smo slišali, da je ples pregrešen. Mislili pa, da s takimi domačimi zabavami nismo grešili zoper kako cerkveno zapoved, dočim se je v neki gostilni na pustni torek plesalo čez polnoč, ko je bila že pepelnica. — T o n e.

«Bog obvaruj! Z mano niti ne govori. Kar sam jo vprašaj, pa boš videl, koliko boš izvedel.»

«Ali dvomite?»

«Prav gotovo», mu je pritrdil, a je naglo popravi: «Morda se bosta pa le razumela, ako se ji boš znal prikupiti...»

«Kaj pravite, s čim bi ji najbolj ustregel?» je bil radoveden.

Kava ji je menda najljubše darilo. Pojdi in poskusi, pa molči, o čem sva se menila.»

«Brez skrbi bodite! Tudi vi ne pravite, da sem bil pri vas, ker ne smeva nikomur škodovati.»

Ivan se je poslovil in odšel iz koč. «Umora ga ne smemo dolžiti, ker nimamo dokazov», mu je zvenelo po ušesih. Sam ni vedel, ali naj se jezi ali smeje preprosti domišljivi. Dovolj jasno mu je namignil, čeprav ni izrekel besede. In Jera tudi ve; morda se bo pa le zgovorila, ako jo najde pri dobri volji.

Spotoma je stopil v prodajalno, odkoder jo je mahnil z malim zavitkom proti Klopovi koči. Zunaj za vasjo je srečal Gornika, ki je šel na njivo. Naglo in prisiljeno sta spregovorila nekaj besed, obema se je mudilo...

III.

Na zapadni strani Podgorja se je raztezalo Stoparjevo polje. Pravkar so poželi ječmen, treba je bilo porvati strnišče, pod katerim je bilo vsejano korenje. Njiva je ležala ob poti, držeči na Gornikovo zemljišče. Med potjo in njivo je rasla gosta jelševina. Stoparica se je stisnila v senco in začela pleti.

Doma se je nekoliko zapoznala: čakala je Ivana, ki se je bil nekam izmuznil, kar doslej ni bila njegova navada. Francka je ostala na travniku in sušila seno.

Začula je trde korake, na kar se je razgibalo grmovje. Pred njo se je pojavil Gornik in sedel na mejo. «Ej, Liza, vroče je, vroče», je spregovoril ter si obrisal s predpasnikom znojno čelo.

«Zato sem se pa spravila v senco», mu je odvrnila premišljevala, kaj je nadutega soseda privedlo v njeno bližino. Ves čas po moževi smrti se ni prikazal. Drugi sosedje so prišli ter jo milovali, on pa ji ni privoščil tolažilne besede.

«No, kako je, Liza?» Sosedu se je pokazala na obrazu neprijetna zadrega, nerodno je izbiral besede ter jih obračal na jeziku.

«Dolgčas je, saj veš!» je vzdihnila in v očeh ji je zamigljala solza. «Tudi tebi je umrla žena...»

«Polju se pa ne pozna, da nima gospodarja», je prezrl njeno opazko. «Bolje je obdelano. Lepo žito imate!»

«Da bi le ne bilo toče ali viharja. Tudi lani je lepo kazalo, pa je bilo vse pokončano.»

Gornik ni bil zadovoljen s takim pogovorom. Nekam bi se bil rad obrnil, a ni se mogel odločiti.

«Delavcev ti manjka», je prišel do izhoda. «Razumnega, krepkega delavca in gospodarja.»

«Ivan bo ostal doma», mu je odvrnila.

«Hm. Ali ni škoda? Šole ima, lahko bi se povzpел do gospoda.»

«Pravi, da ga veseli kmetija in jaz sem zadovoljna. Ako bi nadaljeval učenje, bi morala najeti hlapca. Tako pa shajamo, fant je vsako leto močnejši.»

«Kaj hlapca, gospodarja, gospodarja! Ivan naj se izšola, Francko bo pa treba kmalu omožiti.»

Stoparica je zardela ter si potegnila ruto na čelo. Spoznala je, kam merijo njegove besede; za nobeno ceno ni mogla govoriti o zadevi, o kateri še ni razmišljala po moževi smrti.

«Tako je, Liza, tako — gospodarja, gospodarja!» je hlastnil meneč, da se vdova že pripravlja na odločitev.

«Kdo me pa mara — staro babo?» se je prisiljeno pošalila.

«Nekdo, ki je blizu in potrebuje gospodinjino...»

«Saj imaš hčerko», mu je razkrila skrivnostno namigavanje. «Ako jo ljubiš, je ne boš vrgel mačehi v naročje.»

«Minka zori za možitev. Njej in Francki bomo izbrali ženina, midva bova pa vnovič začela...»

«Blaž!» ga je pikro pogledala. «Grob ob zvoniku je še nov — Toneta vidim pred seboj kakor tisto jutru na kozolcu... Čujejo se različne govornice...»

«Zraven ni bil nihče, ničesar ne moremo vedeti. Ali imate koga na sumu? Dokazov nimate, kaj neda?»

«Nekdo ve...» se ji je izvilo iz prsi.

«Kdo?» se je skrivoma prestrašil.

«On, ki je vseveden...»

LJUTOMERSKA OKOLICA. Letošnji šejem na kvaterni torek v Ljutomeru je bil zelo slabo obiskan. Vzroki: velik sneg, slabe gazi ter zima. Najhujše pa je, da so žepi našega kmeta, viničarja in delavca prazni. Zaradi tega tudi kisli obrazi trgovcev in gostilničarjev. Upati je, da se do prihodnjega sejma (cvetni torek) razmere vsaj nekoliko zboljšajo.

MALA NEDELJA. «Brž ko se ozeleniš, mladim fantom žalost striš», tako poje narodna pesem, ki pa za letos ne velja. Letošnji rekruti bodo morali pesem spremeniti ter še v visokem snegu odriniti k vojakom. Zaradi dolgotrajne zime je vse delo zaostalo. Nikjer nobenega zasluzka. Kmetijski pridelki se s težavo in pod ceno lahko prodajajo. Vinogradnik niti pod ceno ne more prodati svojih pridelkov. Tukaj v bližini avstrijske meje bi bilo lahko prodajati vino v Avstrijo, ako bi to omogočale sedanje carine. Doseči bi bilo treba prost izvoz vina. S tem bi bilo na mah ubito prekomerno uživanje alkohola ter izboljšano zelo težavno stanje naših vinogradnikov.

MALA NEDELJA. Naše Godbeno društvo je v zadnjem času precej napredovalo in pridobilo novih članov. Sploh se je napravilo v društvu precej reda. Sedaj je preglednik instrumentov ugotovil, da se instrumenti kvarijo, zato se morajo vsi predložiti v pregled. Naše društvo se deli na tri dele: pihala, koncertni orkester in tamburaški zbor, ter šteje blizu 40 članov.

SV. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Dne 6. januarja je imel tukajšnji Sokol svoj redni letni občni zbor. Starosta br. dr. Svetina je v lepih besedah opisal delovanje društva v preteklem letu, nadalje prečital poslanico starešinstva JSS ter pozdravil župnega delegata br. Sirca. Spominjal se je tudi bratov in sester, ki so nas med letom zapustili, nadalje tudi umrlega brata Slavka Jelenca. Sledila so nato lepa poročila raznih funkcionarjev, iz katerih se je razvidelo, da je društvo marljivo izpolnilo svoje dolžnosti. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: starosa br. dr. Franjo Svetina, podstarosta br. Franjo Mastnak, tajnica s. Marija Zdoškova, blagajnik br. Josip Drogenik, prosvetar br. Janko Liška jun., načelnica s. Marica Grudnova, načelnik br. Joško Rongador in še pet odbornikov. V nadi, da bo novoizvoljeni odbor tudi marljivo in točno izvrševal svoje dolžnosti, posebno letos, ko obhaja naše društvo svoj 20letni obstoj, je

br. starosta dr. Svetina zaključil lepo uspeli občni zbor. — Dne 2. t. m. se je vršil pri bratu Hermanu Kinclu družabni večer v proslavo 20-letnega obstoja našega Sokola. Br. starosta je opisal delovanje društva v teh 20 letih; posebno se je pri tem spominjal zaslužnih bratov, kakor br. Franca Oseta, ki je prvi podal inicijativo za ustanovitev Sokola, br. Josipa Čulka, ki je bil prvi in dolgoletni starosta, br. Alojza Reclja, ki je bil blagajnik, in mnogo drugih zaslužnih članov. — Dne 9. t. m. smo imeli pri br. Liški sokolsko maškerado ob obilni udeležbi. Društveni orkester pod vodstvom br. Muršca je igral lepe komade, katerih melodije so lepo odmevale po krasno dekoriranih prostorih. Lepo sliko je nudil nastop mask, na čelu katerih je svirala koračnico «plehmuzika», ki je potem dala dovolj duška plesa željnim maskam. Vršilo se je potem tekmovanje mask. Nekako po polnoči nas je presenetil «Kozak» z lepo kučmo in svetlimi škornji, ki je prihitel iz daljne Rusije in ostavil svoje tovariše v Celjskem domu. S svojim junaskim nastopom je vzbudil na naši maškeradi splošno zanimanje; ko bi bil pri tekmovanju navzoč, bi bil gotovo odnesel prvenstvo. Odnesel jo je pa zato v Celju na sokolski maškeradi skupno s svojimi tovariši. Pri ameriški ženitvi in šaljivi pošti je prišel marsikdo na svoj račun. Bila je prav prijetna zabava in tudi gmotni uspeh prireditve je zadovoljiv.

SV. MARTIN PRI VURBERGU. Načelnik Trgovskega gremija za mariborsko okolico gosp. Janko Kostajnshek je 24. t. m. obhajal desetletnico svojega prihoda kot trgovca v mariborski okraj. Nastanil se je pri Sv. Martinu pri Vurbergu. S tem dnevem je ta nekdanj popolnoma mrtev in nepoznan kraj mnogo pridobil. Mož je takoj začel nesebično delovati v korist javnosti. Porušil je staro brodarstvo zadrugo in ustanovil novo. Pod njegovim vodstvom je nova zadruga postavila še danes obstoječi brod čez Dravo v Gornjem Dupleku. Z žilavo neumornostjo se trudi in deluje že več let za zgradbo mostu na tem kraju. Končno je vendarle dosegel, da se bo ta prepotreben most stavil že v početku letošnje pomladi. Ustanovil je gasilno društvo, katero je popolnoma opremil v najkrajšem času brez dolgov. G. Kostajnshek se udejstvuje že več let kot občinski odbornik in odbornik Posojilnice. Posebno se je pa odlikoval kot načelnik Trgovskega

gremija za mariborsko okolico, kateremu načeljuje že več let, ter je imel v zadnjih letih velike boje za pridobitev pravic članov gremija. Člani gremija želimo našemu vrlemu predsedniku obilo sreče in uspehov v njegovem narodnem in zadržnem delovanju. Še na mnogo desetletij! — Član gremija.

SPUHLJE PRI PTUJU. Prostovoljno gasilno društvo je zadnji čas pobiralo prostovoljne prispevke za nabavljeno novo motorno brizgalno pri sosednjih občinah in se tem potom prav lepo zahvaljuje vsem darovalcem, ki so se požrtvalno izkazali za to prekoristno napravo. Priporočamo se še v naprej drugim občinam, da nam ob priliki pobiranja pomagajo z darovi, katere bomo ob priliki nesreče stotero povrnili.

O d b o r.

GAJŠOVCI. (Smrtna kosa). Dne 7. januarja je Ana Lipšova rojena Markonjeva porodila otroka ženskega spola, ki je že med porodom umrl. Žena se je na neznan način pri porodu zastrupila, zato je trpela grozne muke in je imela mrzlico skoro do 41 stopinj. Dne 29. januarja pa je mlada žena v starosti 25 let, poročena komaj 16 mesecev, s svetimi zakramenti previdena za večno zatisnila oči. Pogreb pokojnice se je vršil 1. t. m. iz Gajšovcev k Mali Nedelji, kjer so jo položili k večnemu počitku v obiteljsko grobnico. Na zadnji poti so jo spremili domači gasilci v krojih, v imenu katerih se je zahvalil vsem navzočim in vzel slovo od pokojnice častni načelnik gasilnega društva v Radoslavcih. Ohranimo jo v trajnem spominu! — Tukajšnje gasilno društvo je 3. t. m. imelo v gostilni Kovčič v Lagorovcih plesni venček, ki pa je zaradi zelo hude zime bil slabo obiskan. Za boljši obisk se priporočamo v poletni dobi, ko nameravamo prirediti tudi večjo tombolo.

VELIKI DOLENCI. Prosim vas, g. urednik, za mal prostor v časopisu «Domovini», da vam povemo, kako smo proslavili pustno nedeljo v Veliki Dolenci. Kakor je že stara navada, smo tudi mi vlačili bor, ker se ni nihče poročil v naši občini. Bor smo vlekli do gostilne g. Zigmunda Zingerja, tam smo ga prodali na licitaciji. Dobili smo ga od g. J. Benka v Murski Soboti; poprosili pa smo zanj tudi tukajšnjega posestnika g. Franca Lanjščka, ki je imel samo enega, lepega in nam ga je dal zastoj. Obema lepa hvala. Ta dan je imelo tudi gasilno društvo plesno veselico v zgo-

Stoparica ni videla njegovega obraza. Ne prestando si je otirala solze, ki so ji zameglile vse, kar se je godilo v njeni bližini.

«Toneta je škoda... Smrt pa ne vpraša in ne izbira.»

«Nikoli ga ne bom pozabila.»

«Ako boš vedno le vzdihovala, boš zaostala. Moder gospodar gleda na napredek in premaga vse ovire. Najini posestvi bi se dali spojiti...»

«Pa je še daleč do tega dneva...»

«Kdaj?» jo je vprašal, kakor da ni razumel.

«Najbrž nikoli.»

Gornik je odšel poparjen, a ne brez upanja v bodočnost. Poskusil je, misel ji je vrgel v srce, ki se bo morda še razvila. Zdaj se bo lotil tudi Ivana. Pristudil mu bo kmetijstvo ter ga ogrel za učenje. Tudi Francki se bo moral prikupiti.

Taki in enaki načrti pa niso bili tako lahko izvedljivi. Francka se mu je nekam plaho izogibala; kadar ga je videla, ji je nekaj reklo, naj se mu umakne. Z Ivanom sta se pogosto ma srečala, a sta se nagloma razšla; taka zadeva pa zahteva več časa kakor navaden pogovor. S fantom se mu je zdelo težje občevati, ker pretehta in preudari vsako besedo. Samo mater je sem in tja še ustavil, a mu je vselej pokazala, da se ne mara spuščati v pogovor. Odkar so ju sosedje videli na njivi, so pazili na oba in če sta le spregovorila kako besedico, so nastale nove govorice.

IV.

Na gričku, nekaj minut od Podgorja, je razpadala lesena kočica, last Klopove Jere. Kupila jo je s prihranki od zasluzka iz mladosti — njivico in vrtniček za priboljšek na stara leta. Revica pa se je kmalu zadolžila. Gornik ji je posodil na njivo, dokler ni posojilo presegalo njeno vrednost. Nekega dne ji je rekel: «Jera, denar ali njivo!» Ker mu ni mogla ugoditi, si jo je prisvojil in spravil pridelke.

Tega mu starka ni mogla pozabiti. Tisti dan, ko jo je posetil Ivan, je zopet vihtela palico in pretila. Sedela je na trati pred kočico, kjer je sušila cvetje, zelišča in razne korenine. S tem se je bavila poleti, pozimi je beračila. Ljudem se je smilila ter so ji radi pomagali.

Ivana je nezaupno premotrila od nog do glave. Z mladino ni rada občevala, ker ji je nagajala ter se iz nje norčevala. Šele, ko ji je podaril zavitek, se mu je hvaležno nasmehnila in začela prijateljsko kramljati.

«Bal sem se, da me boste s palico», je omenil po kratkem uvodu. «Ali niste nekomu pretili?»

«Tistemu tam doli...» je ponovno dvignila gorjačo. «Onemu krivičniku in oderuhu.»

«Komu? jo nalašč ni hotel razumeti.»

«Njemu, ki mi je ugrabil njivo, kupljeno s pristradanim denarjem, Gorniku s Podgorja.»

«Ali vam je hudo za njivo?»

«Tako, kakor bi mi bil iztrgal dušo iz telesa.»

Razlagala mu je na dolgo in široko, koliko je trpela v mladosti, kako je stradala in

varčevala. Vse svoje križe in težave pa je pozabila, ko si je kupila hišico z zemljiščem. Zdaj pa se ji zopet obnavljajo nekdanje nadloge.

«Gornik je skopuh», se ji je Ivan hotel prikupiti.

«Pa še kaj drugega zraven!» je sumljivo dodala. «Škoda mu je hčere, ki se je vrgla po materi ter mu ni prav nič podobna.»

«Ali se ne razumeta z očetom?»

«Minka potrpi, le komur zaupa, mu skrivoma potoži. Kolikokrat pride k meni ter mi kaj prinese. Tole vzemite — pravil — zaradi krivice — in zajoka.»

«Vsak ima svoje nadloge. Nam je kruta smrt umorila očeta...»

Vidno je vzdrtela starka ob zadnji besedi. Oprezno se je ozrla okrog sebe in ko se je prepričala, da je nihče ne opazuje, je dejala:

«Ivan, povej mi, ali se vam oče ne prikazuje?»

Mladenič je moral biti previden. Ako pri-trdi, tedaj bo žensče razglasilo po treh župnijah, da pri Stoparju straši, če pa zanika, ji bo skvaril dobro voljo. Na vsak način ji mora nekoliko namigniti — tako da bo lahko pozneje popravil ali pa preklical.

«Dolgčas nam je — včasih še prav posebno», je premišljeno odgovoril.

«Ali kaj vidite?» je stopila prav blizu njega. «Oh, saj pravim: taka nepričakovana smrt! Bog naš obvaruj!»

«Še sanje bi bile strašne, kaj šele resnica.»

(Dalje prih.)

raj imenovani gostilni. Veselice se je udeležilo mnogo ljudi.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ČAS MOLŽE IN KRMLJENJA.

Najvažnejše poglavje v živinoreji je poglavje o krmljenju. Po krmljenju se najbolj obrača užitek, ki ga imamo od posameznih živali. Pri tem pa ni zadosti, da dobiva žival potrebno klajo v zadostni kakovosti in količini, ampak je treba, da jo dobiva tudi redno o pravem času. Red v krmljenju je tudi pri živini živa potreba. Žival se na to navadi in, če ne dobi klaje o pravem času, se sama oglasi s svojo zahtevo.

Važno je pri krmljenju, da ga spravimo v sklad z molžo. Pri nas pokladamo krmo radi med molžo, meneč, da se dajo krave raje pomolzti. To pa ne odgovarja istini. Z vsakim krmljenjem med molžo se živali moti, kar ne vpliva ugodno na molžo. Po vseh naprednih deželah je molža med krmljenjem odpravljena, oziroma krmljenje med molžo. Krave molzejo po teh krajih ali pred krmljenjem ali pa po krmljenju, tako da vlada med molžo popoln mir v hlevu. Pri taki molži se živali najbolj vdajo in prepuste molznici ali molzaču, tudi jim molža prouzučuje prijeten občutek.

Če pokladamo krmo po trikrat na dan, kakor je pri nas običajno, potem je najbolje, da molzemo zjutraj in opoldne pred krmljenjem, zvečer pa po krmljenju. Za molžo kakor za krmljenje je važno, da je čas za to delo kolikor mogoče enakomerno razdeljen. Pri trikratnem pokladanju naj traja vse krmljenje po 2 uri in naj se vrši po leti od 5. do 7., opoldne od 11. do 1. popoldne in popoldne od 5. do 7. ure. Pozimi se lahko zjutraj za eno uro zakasnimo in pokladamo od 6. do 8. ure. Molža naj se opravi zjutraj in opoldne pred krmljenjem, torej ob ½5. do 5. zjutraj in od ½11. do 11. opoldne, popoldne pa po krmljenju, od 7. do ½8. Na ta način je čas še najbolj enakomerno razdeljen in živali imajo tudi potreben čas za odpočitek, za ležanje in mirno preževanje.

Pri dvakratnem krmljenju, kakor je v navadi po čisto živinorejskih in pašnih krajih, je pa tudi dvakratna molža v navadi. Krmljenje traja po teh krajih po 3. ure, in sicer od 6. do 9. ure dopoldne in od 3. do 6. popoldne. Tudi tukaj se vrši jutranja molža pred krmljenjem, popoldanska pa po krmljenju, nikdar pa med krmljenjem. Molža med krmljenjem tudi ni tako čista, ker se mleko rado nasmeti s prahom od krme.

TRAVNA SEMENA.

Na ravninah raste cela truma trav, ki se med seboj razlikujejo po vnanji rasti, po obliki, po trpežnosti, po tem, kako se pri tleh obrastejo, kako razmnožujejo, kake vrednosti so za krmo itd. Vsak kmetovalec bi jih moral poznati, da bi se poučil o vrednosti ene in druge travniške ruše kakor tudi o vrednosti pridelka iz različnih travnikov.

To znanje je važno tudi pri odbiranju travnega semena, kadar hočemo opešane travnike posejati in pomladiti, ali pa kadar hočemo nov travnik napraviti in v ta namen njivo obsejati s potrebnim semenom. V takih primerih ni zadosti, da vzamemo samo par vrst travnega semena, ampak je treba, da sejemo vse najvažnejše trave, ki rastejo po naših travnikih in ki se dobe v trgovini.

Če sejemo samo par trav, se ni čuditi, da se ruša ne zgosti in da nam po par letih zopet odpove.

Pri napravi novega travnika je sejati pred vsem trave, ki so trpežne ali stalne. Ker se te razvijejo bolj počasi in nam dorastejo šele drugo ali celo tretje leto, je treba, da sejemo vmes tudi trave, ki nam dajejo že prvo leto in drugo leto polne košnje, da se na ta način zagotovi že v prvih letih potreben pridelok. Ta mešanica različnih trav bodi tako sestavljena, da so vmes nizke, srednje visoke in visoke trave, kajti le na ta način dobimo rušo, ki bo gosta in visoka in ki bo dala bogate košnje. Samo po sebi je umevno, da se je pri odbiru ozirati tudi pred vsem na trave, ki rastejo po enakih legah v naših krajih in ki dajejo bogate košnje.

Vmes med travno seme je primešati tudi nekoliko deteljnega semena, ker daje deteljica zlasti v prvih letih bolj bogato tečno klajo in ker vpliva sploh ugodno na rast trave.

Za 1 ha travnika potrebuje, no poprečno 50 kg travnega in deteljnega semena. Deteljnega semena vzamemo eno petino ali kaj malega manj. Na 40 kg travnega semena odpade 10 kg deteljnega semena. Pripomniti je treba, da je taka setev seveda gosta, navadno za polovico gostejša, kar je treba, če hočemo doseči ugoden uspeh. Vsa potrebna semena se dobe pri kmetijski družbi v Ljubljani, ki sestavlja tudi potrebne mešanice za različne lege in zemljo, če se ji sporoče potrebni podatki o velikosti zemljišča.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Položaj na žitnih tržiščih je precej mučen. Na ljubljanski blagovni borzi so 27. t. m. ponujali (postavljeno na slovensko postajo, 100 kg): pšenica, baško, po 305 do 307.50 Din, moko «0» po 420 do 425 Din, turščico, baško, po 310 do 312.50 Din, ječmen, ozimni, baški, po 330 do 332.50 Din, oves, baški, po 290 do 292.50 Din.

ŽIVINA. Na zadnjem ljubljanskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli I. 9 Din, II. 8 Din, III. 7 Din, krave debele 5 do 6 Din, krave klobasarice 3 do 4 Din, teleta 11 do 12 dinarjev. Cene so se malo okrepile.

Sejmi

1. marca: Krka, Nova vas (Bloke), Planina (Stajersko), Cirkovce, Konjice, Macinec.
2. marca: Pišece.
3. marca: Preska pri Medvodah.
4. marca: Unec (živina in blago), Vransko, Gornja Ponikva, Koprivnica, Oplotnica, Petrovče.
7. marca: Zalog.
8. marca: Velika Loka, Pilštani.
9. marca: Brezovica, Kotoriba.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni valutih:

- 1 dolar za 56.40 do 56.60 Din;
- v devizah: dne 27. t. m.:
- 100 avstrijskih šilingov za 799.05 do 802.05 Din;
- 100 nemških mark za 1351 do 1354 Din;
- 100 madžarskih pengov za 992.13 do 995.13 Din;
- 100 italijanskih lir za 297.26 do 299.26 Din;

Jos. Kostanjevec:

Iz nekdanjih dni

(Dalje)

«Res je», ga prekine Mavrič. «Toda rad bi videl, da bi Ivan dovršil prej vse svoje študije. Že vsaj zaradi časti in ponosa. In še nekaj me skrbi. Zakaj je tako ob nepravem času obesil šolo na klin? Doleteti ga je moralo nekaj izrednega, da je tako nepričakovano izpregel, ko je bil vendar do sedaj v vsakem oziru vzoren in vesten. Vso noč sem o tem razmišljal, vendar nisem prišel do nobenega pravega zaključka. Vse na njem pa priča o notranji razdvojenosti. Poizkusi danes, da izvlečeš kaj iz njega, proti Tebi bo morda dostopnejši. Samo, da bi ne bilo kaj nepoštenega!»

V tem so se začule stopinje v kuhinji. Takoj nato je vstopil Ivan. Tudi on ni mogel spati in je komaj čakal, da se je zdanilo. Pozdravil je očeta in Repiča ter prisedel. V lice je bil prepadel, in še trudnejši je bil izraz njegovega obraza nego včeraj. Molče je srebral kavo, kruha se ni dotaknil.

Kmalu nato se je odpeljal Mavrič, vprav ko je lezlo solnce izza Nanosa. Prvi žarki so se začeli tkati med vejami obcestnega drevja in cvetočega grmovja, slavci so se kosali za prvenstvo v petju, vse je vriskalo in prepevalo ter se veselilo mladega življenja. Konja sta plavala kakor lastovke v zraku, vsa vitka in izpočita, voz je švignil mimo njiv in travnikov, bela cesta je bežala, vsa svetla in ožarjena, v nasprotni smeri za vozom ter iz-

ginjala za kratkimi ovinki. Na vozu pa je sedel človek, ves betežen in zamišljen, in ni videl danes lepote, ki ga je objemala in se mu vsiljevala od vseh strani...

* * *

Delavcev je bilo pri Mavriču vedno dovolj. Kdor je hotel delati, je dobil delo ob vsakem letnem času. In kdor se je enkrat vdinjal, je navadno ostal tudi stalno. Zato so se srečevali tamkaj dan za dnem samo stari znani obrazi, ljudje, ki so vedeli, kje, kdaj in kako jim je prijeti za to ali ono delo. Ni jim bilo treba mnogo ukazovati. Le tako zavoljo lepšega in da se ne pozabi, jim je dajal gospodar vsako jutro navodila za ves dan. Med seboj si seveda niso bili vedno prijatelji. Tudi med njimi je včasih zagospodarila hinavščina in zavist in še druge takšne lepe čednosti. Pod kožo so bili krvavi tudi oni. In marsikdaj je moral Mavrič poseči med njihove prepire. Zlasti oni, ki so bili najdlje pri hiši, so se čutili nekam vzvišeni nad mlajšimi in skoro njih nadzorniki. Toda to je bilo samo v gospodarstvu korist, ker je hotel vsled tega drug drugega prekositi. Tudi danes je šlo delo povsod naglo izpod rok, na polju, v vinogradih, v hiši in hlevih. Hitro so minevale dopoldanske ure in preden si je mogel Repič vse ogledati, je že zvonilo poldne. Ivan je hodil z njim po vseh potih. Solnce je silno pripekalo, znoj jima je curljal po obrazih in usta so se jima sušila. Delavci pa so delali dalje in se niso dosti menili za vročino, njih rjave roke, njih prepečeni obrazi in hrbti se niso več brigali za takšne malenkosti. Samo pijača

je morala biti, takšna ali drugačna, da se niso posušila grla...

Opoldne sta sedela Repič in Ivan sama pri kosilu. Nobeden ni mogel jesti s pravo slastjo, jed se je upirala in ostajala. Skoro molče sta si sedela nasproti, dokler ni Meta pospravila posode in jima prinesla običajne črne kave. Repič je prižgal smotko, Ivan je segel po cigaretah. Proti stropu so se vili sivi kolobarčki, se širili in tanjšali ter izginjali pri napol prislonjenih oknih. Okoli starinskega lestenca nad mizo so plesale kakor prah drobne mušice, po miznem prtu so že lazile prve letošnje muhe, prihajajoče iz živinskih staj.

«Že zopet je vse polno te golazni», se je razjezil Repič. «In ti sili v lase in oči in vedno tja, kamor najmanj pričakuješ.»

«Rajši vidim ne vem kaj kakor muho», pripomni Ivan.

«Kaj bo šele, kadar bo začelo sadje», vzdihne Repič.

Oba sta čutila, da tak pogovor ni poseben, toda tako brez vsega se ni dalo malce posedeti in nekaj je bilo treba govoriti, da se prežene notranji nemir, ki se je obema izražal na obrazih in v vsaki kretnji. Oba sta mislila eno in isto, toda bala sta se teh lastnih skelečih misli.

«Je že tako, da ni nikjer prav», se je oglašil čez nekoliko časa Repič. «Kako bi lahko bilo tukaj lepo! Vse je v najlepšem soglasju in redu, povsod blagostanje, pa ti pride nenkrat odnekod nekaj, česar nisi pričakoval in te buši po glavi kakor napeta veja, ki jo je neprevidno vpognil in izpustil tvoj prijatelj, hodeč pred teboj skozi gozdno goščo.»

1 dolar za 56.75 do 56.95 Din;

100 francoskih frankov za 221.58 do 223.58 Din;

100 češkoslovaških kron za 168.53 do 169.33 Din.

Kratke vesti

== Načrt novega vinskega zakona. V ministstvu za kmetijstvo je izgotovljen zakonski predlog o vinu. Že svoječasno je bil uveljavljen zakon o obnovi in pospeševanju vinogradništva. S tem zakonom so bila rešena vsaj deloma vinogradniška vprašanja ter je preostala še rešitev vprašanja regulacije produkcije in prodaje vin. Ta vprašanja rešuje novi vinski zakon. Zakonski načrt je izdelan na podlagi sličnih zakonov v drugih državah, predvsem po francoskem in italijanskem zakonu ter po vinskem zakonu iz leta 1908. za Hrvaško in Slavonijo. V zakonskem predlogu so določeni tudi ukrepi proti ponarejalcem vin in proti kvarjenju vina, za kar predvideva zakon zelo ostre kazni. Zakonski načrt ima 31 členov ter bo poslan gospodarskim zbornicam in strokovnim organizacijam v izjavo, nakar bo sestavljeno končno besedilo.

== Vinski sejem pri Treh farah preložen. Vinski sejem, ki bi se moral vršiti 27. t. m. pri Treh farah pri Metliki, se za nedoločen čas odloži zaradi slabih prometnih razmer in hudega mraza. Obenem se tudi sporoča vsem članom, da se bo vršil občni zbor Vinarskega društva 10. marca v Metliki v Obrtnem domu.

== Samostojni odsek za perutninarstvo in kunčerejo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani se je obnovil na seji glavnega odbora Kmetijske družbe 21. t. m. Ta odsek je deloval do vojne, ki je ustavila tudi njegovo delovanje. Sedaj po vojni se je pa pokazala zopet potreba za smotreno pospeševanje perutninarstva kakor sploh male živinoreje, zlasti pa kuncev. Občni zbor odseka se bo vršil v nedeljo 3. marca ob desetih dopoldne v družbenih prostorih na Turjaškem trgu števil. 3/1 z naslednjim sporedom: poročilo o obnovitvi perutninarskega in kunčerejskega odseka, prečitane pravilnika, volitev odbora, določitev letnega prispevka, prireditve razstave perutnine in kuncev, slučajnosti. Vabimo vse rejce in prijatelje perutnine in kuncev, da se mnogoštevilno udeležijo občnega zbora in pokažejo s tem, da jim je v resnici za vzajemno in smotreno pospeševanje teh dveh važnih panog

našega kmetijstva. Pred zborovanjem se bodo sprejemali novi člani. Vabimo zlasti tudi naše gospodinje, da se udeležijo zborovanja in da pristopijo v ta odsek.

== IX. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem bo letos od 30. maja do 9. junija. Za našo industrijo, obrt in trgovino je postal velesejem že neobhodno potreben. Razstavljalčevo tvrdko in njegove predmete vidi za časa velesejma dnevno na tisoče obiskovalcev, katerim vsem ostane v spominu. To je gotovo eden najcenejših načinov propagande. Obiskovalci velesejma pa ne hodijo blago samo ogledovat, ampak se tudi kupčije najživahneje razvijajo. Opozarjamo naše podjetnike, da se uradu velesejma čimprej prijavijo k udeležbi in si tako zasigurajo ugoden razstavljalni prostor.

DOMAČE NOVOSTI

* **Smrt dobrotnice.** Prošli eden je umrla v Laškem bivša hišna posestnica g. Irma Medveškova rojena Justinova. V oporoki se je spopnila raznih korporacij in revežev ter volila: Sokolu in gasilnemu društvu po 1000 Din, občinskemu revežem 3000 Din, invalidom v Koroški Beli 3000 dinarjev, za glavne dediče pa je imenovala župne reveže v Koroški Beli. Blagi pokojnici hvalježen spomin!

* **Vesti iz slovenske Koroške.** Trije roparji so nedavno udrli v župnišče v Slov. Šmihelu ter grozili bolnemu župniku s smrtjo. Odnegli so 250 šilingov gotovine in dve zlati uri. — Dobrolovaškemu župnemu upravitelju je ob zadnjem mrazu zmrznilo pri maši vino v kelihu. — Posestnika Šunka v guštanjski okolici so raztrgali volkovi, ko je šel gledat v ovčjo stajo. — V Globasnici je zmrznil revež Lojze Kripar. Na cesti so ga našli ob mrazu 30 stopinj v slabi obleki in brez jopiča.

* **Prometne ovire zaradi sneženih plazov.** Od zagorske postaje do postaje Sava je železniška proga zaradi hribovja precej nevarna. Sneženi plaz, ki se je vsul blizu Zagorja v nedeljo, je bil sicer kmalu odstranjen s tira, v ponedeljek pa je bilo na večih krajih proge novo plazovje, ki je bilo tudi s trudom odstranjeno. Železniško osebje vrši vneto svojo težavno

službo. Zlasti progovni obhodniki so vedno na nogah, da takoj obvestijo postajo o vseh nastalih zaprekah. Na zagorski postaji se ustavljajo vsi vlaki, ker uporabljajo do postaje Sava zaradi varnosti samo en tir. To pride prav marsikateremu potniku, ki se kar z brzovlakom odpelje proti Ljubljani. Plazovi so nevarni tudi na glavni cesti. Tako je v ponedeljek v bližini Razpotja plaz sredi ceste zasul mickarico, ki je težko obložena šla v Zagorje. Klicala je na pomoč, da so jo odkopali iz snega.

* **Vprašanje Sokolskega doma v Murški Soboti.** Sokol v Murški Soboti ima lepo statbišče, ki bi se naj po zaključkih zadnjega občnega zbora Sokolskega društva postopno zazidalo. Z delom bi se imelo pričeti že letos. Starosta Sokola notar Koder je bil posebno delaven in njegovi agiliteti se bo moral zahvaliti soboški Sokol, ako dobi že letos svojo lastno streho. V zadnjih dneh pa so se pojavili med članstvom pomisleki glede dobičkanosti zgradbe in bi bilo le obžalovati, ako ne pride do gradbe.

* **Jubilej zaslužnega moža.** V Limbušu pri Mariboru je v krogu svoje rodbine in ožjih znancev slavil 60letnico svojega rojstva in 30letnico poroke posestnik in gostilničar g. Julij Robič. Slavljencec je bil dolga leta župan občine Limbuš in se je posebno med vojno izkazal dobrega zaščitnika svojih občanov. Vzgojil je svoje otroke prav lepo v narodnem duhu. Bog ga živi še mnogo let!

* **Naši Slovaki dobe svojega škofa.** Slovaki evangeljske vere, ki živijo v naši državi bodo dobili v kratkem svojega škofa. Prv slovaški škof bo Adam Vereš, dosedanji škofovski administrator, ki ima stalni sedež v Iloku. Novi škof bo ob velikonočnih praznikih na svečan način ustoličen v evangeljski cerkvi v Stari Pazcvi.

* **Selska dostava pri pošti Brežice.** Selski pismonoša pri pošti Brežice se začel dostavljati v Zakotu, in sicer dnevno razen ob nedeljah. Pomožna pošta v tem kraju pa je bila zatvorjena.

* **Naši rojaki v Ameriki.** Huda nesreča je zadela rodbino Bombino v Clevelandu. Ko je ležala Bombinova žena v bolnici, je v tovarni, kjer je bil zaposlen, eksplozija ubila njega moža Matijo Bombina. Pokojnik je bil rojen iz Skoeljana in star 39 let. V Ameriki je biva 15 let. — V januarju je umrl v Clevelandu Ignacij Cukajne. Pokojnik je bil star 36 let in doma iz Dolnje

«Hm, ni prenerodna ta primera.»

«Primeri ni prenerodna, a nerodno je, če te zadene», se nasmehne Repič.

«Koga še ni zadelo?» meni počasi, skoro tiho Ivan.

Zopet sta umolknila.

«Mavrič sedaj že ve, pri čem da je», si misli Repič.

«Kako se je pa tebi kaj godilo zadnje čase. Ivan? vpraša glasno.

«Imenitno.» se nasmehne Ivan pikro, «le pogledajte, kakšen korenjak sem naenkrat. Gore bi prestavljal in cigarete bi pušil.»

«Nič drugega?»

«Še marsikaj drugega... večjega... silnejšega...»

Repič ga je opazoval in lahko mu je bilo pri srcu. Bil je Ivanov krstni boter, ki je poznal natančno vse njegovo dosedanje življenje. Nič ni bilo posebnega v njem, vršilo se je mirno in brez težkih dogodkov, bilo je v vsakem oziru korektno, bilo je življenje mladega, za vse lepo in dobro vnetega človeka brez velikih zahtev, življenje zdravega, normalnega človeka. In sedaj? Kaj se je zgodilo? Odkod ta izprememba? Iz današnjega razgovora se sicer ni še dalo do sedaj nič posneti, bila je morda sama šala in nagajivost ali vendar —? Hudo mu je bilo, dvomi so mu začeli vstajati v duši, hlastal je po resnici. Repič je bil izobražen mož, kolikor mu ni dala šola, mu je dala lastna pridnost in prirojena inteligenca. Njegova knjižnica se je lahko merila z vsako izmed boljših in knjige niso samo ležale na policah in niso bile samo skrbno urejene po predalih, njih ljubitelj jih je

tudi pogosto jemal v roke in prebil marsikatero uro med njimi. Te knjige so pa tudi čestokrat romale k inteligentom in prijateljem po vsej okolici. Poleg tega je bil Repič tudi dober psiholog. Ali današnji slučaj mu je bil zagoneten, ni si ga mogel razjasniti. Napel je vse sile, da ga reši. Toda Ivan je obrnil sedaj pogovor na druge reči, na same vsakdanjosti, na domače potrebščine in navade, na kmetiške in gospodarske zadeve. Kakor da ga ni zanimalo nikoli kaj drugega. Repič je moral za njim in je uvidel, da danes ne spravi ničesar iz njega.

«Saj ne gori voda,» si je mislil nazadnje, «že pride čas, da se izpoveš. Počakajmo!»

«Torej misliš resno, da se vživiš doma, Ivan?» je vprašal, vstajajoč od mize.

«Trden je tta moj sklep», je odgovoril Ivan. «Blažena rodna gruda, srečen, kdor jo ima.»

«Velika resnica. Ivan! Naj ostane trden tvoj sklep», je dejal resno Repič.

Odšla sta zopet po opravilih, toda vsak po svoji poti in vsak z drugačnimi mislimi.

II.

Zvečer se je vrnil Mavrič.

«Nekoliko boljša je Anka, vsekakor upam, da popolnoma okreva. Mati je ostala še pri njej, dokler ne bo vse v redu», je dejal Repiču in Ivanu, ki sta ga pričakovala.

Bil je krasen večer. Na nebu je sijal mesec, da je bila vsa okolica posrebrena. Lipa na dvorišču je v lahnem vetriču oživela in nje cvetje je zadehtelo.

«Meta!» je zaklical Mavrič, «danes bomo

večerjali zunaj. Prelep je večer, da bi se pred njim zapirali. Pogrnj mizo pod lipo! Pa še po Batiča naj stopi kdo, da bo deležen naših dobrot.»

Kmalu nato je bila miza pripravljena. Batič se je v neverjetno kratkem času pojavil pred njimi in veselo pozdravljaj. Posedli so vsi štirje, Batič je poskrbel s svojim večnim humorjem, da je nastalo skoro veselo razpoloženje navzlic vsem današnjim neprilikom. Polne steklenice zlatega silvanca so se svetile kakor bi gorele. Batič se je nenadoma dvignil, prijel polno čašo in zapel po svoji navadi vedno mladega «starčka». Solze so mu stopile v oči v veliki ginjenosti, ko je končaval:

«Oče nebeški, glej, še ta kozarček zdej, hvalo bom Tebi pel jaz vekomej!»

In zvrnil je polno čašo z nenavadno spretnostjo in s tresočimi rokami. Seveda so na to krasno našo zdravico izpili tudi drugi do dna, da se ta običaj ne pozabi.

Ko se je ginjenost nekoliko polegla, je Batič zopet vstal ter končal svojo pesem z vso veliko žalostjo:

«Ti boš za vsak bokal težek odgovor dal, pil bi ga vsak hudir, plačal nikjer...»

Med vsemi je bil Ivan najbolj molčeč in skoro vedno zamišljen. Repič ga je opazoval in nazadnje povabil na svoj dom, rekoč:

«Takole v nedeljo popoldne, Ivan, bi bilo prav, ako prideš malce k nam. Saj že dolgo nisi bil. Marsikaj te bo zanimalo. Pa tudi vi, gospod Batič, pridite!» (Dalje prih.)

Stare pri Št. Jerneju. — V kraju Buhl je umrl Štefan Perko. Pokojnik je bil doma iz Dolenjega Logatca na Notranjskem. V Ameriki je bival 37 let. — V Clevelandu je umrla Helena Moranova, rojena Peruškova, v starosti 53 let. Pokojnica, ki je živela v Ameriki 24 let, je bila rodom iz Veliškega vrha pri Rakeku. Istotam je umrl Fran Kurent, star 34 let, rodom iz Št. Ruperta na Dolenjskem; zapuščila ženo in petero otrok. Umrli je nadalje Marija Ajstrova, rojena Volanova, rodom iz Trnovega pri Krškem, ki se je izselila v Ameriko pred 25 leti.

* **Razbijanje ledu z dinamitom.** S spremembo temperature je začel kopneti sneg in tudi led se hitro taja. Sava pri Zagrebu narašča. V gorenjem delu se je led na Savi sam stajal. V dolenjem delu pa pokriva reko še vedno trda ledena plast, ki ogroža mostove. Zato je urad za regulacijo Save sklenil razbiti led. Te dni so razstreljevali led z dinamitom in minami. — Iz Osijeka poročajo, da bo tamošnji 15. topniški polk odšel v nekaj dneh v Dolenji Miholjac, da s topovi in minami razbije debel led na Dravi, ki na tem kraju ogroža tako tudi dravski most.

* **Naši izseljenci v letu 1928.** Po statističnih podatkih izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je izselilo v decembru lanskega leta iz naše države 1249 ljudi ali 176 manj kakor v decembru predlanskega leta. Tako imajo zbrane podatke o izseljencih v lanskem letu. Od 1. januarja do konca decembra se je izselilo iz naše države 21.789 izseljencev (predlanskim za 187 več). Največ izseljencev je šlo v decembru iz Hrvatske in Slavonije, in sicer 409. Iz Vojvodine se jih je izselilo 292, iz Dalmacije 252, iz Slovenije 149, iz Bosne in Hercegovine 64, iz Crne gore 57, iz Srbije 46. Od teh je bilo 58 odstotkov poljedelcev. V Argentino jih je šlo 729, v Zedinjene države 247, v Urugvaj 90, v Kanado 74, v Brazilijo 51 itd. Vrnilo se jih je v decembru 499, od 1. januarja do konca decembra pa 5827. Predlanskim se jih je vrnilo 5753. Izselilo se jih je torej lani v primeri s predlanskim letom manj, vrnilo pa več.

* **Nova javna lekarna v Hrastniku.** G. Josip Wardo, asistent lekarne «Pri zamorcu» v Mariboru, je vložil prošnjo za podelitev lekarniške koncesije zaradi otvoritve nove javne lekarne v Hrastniku.

* **Ali ste se že naročili na edini slovenski šaljivi časopis «Skovir»?** «Skovir» izhaja na 16 straneh vsakih 14 dni in stane samo 10 Din četrtletno.

* **Obrtniški poučni tečaji v Celju.** Na vzpodbudo Slovenskega obrtnega društva v Celju je priredila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani v Celju dosedaj dva strokovna poučna tečaja, tretji pa se je baš otvoril. Za bodoče se pripravljajo knjigovodski tečaj, ki bo prilagojen posebnim razmeram na posamezne obrtniške stroke. Na tem tečaju se bo predavalo tudi o obrtniški kalkulaciji. Dosedanja tečaja sta uspela prav povoljno. Prvega tečaja s avtogenskim varjenju kovin se je udeležilo veliko število mojstrov, pomočnikov in vajencev kovinske stroke, ki so pazno sledili tako praktičnemu kakor tudi teoretičnemu predavanju. Vsi udeleženci tečajev so si pridobili mnogo novega strokovnega znanja, ki jim bo le v korist. Mnogo zaslug za prireditve teh tečajev ima g. Ivan Rebek, ki je dal vzpodbudo zanje. Ob priliki prireditve teh tečajev se je opazil velik nedostatek, ki tiči v pomanjkanju primernih prostorov. Zato je pozdravljati akcijo Slovenskega obrtnega društva v Celju, ki ima namen ustanoviti v Celju Obrtni dom, ki naj bo zatočišče za slične prireditve.

* **Praznovanje pusta v planinah.** Pišejo nam: Na Ojstrici pri Dravogradu so priredili pri Zalesnikovi koči za pust domačo zabavo, na kateri se je rajalo ob zvokih harmonike do ranega jutra. Med ostalimi praznovanci pusta sta se nahajala na tej zabavi tudi Ivan in njegov drug Mihael. Po zabavni noči sta se imenovana z dvema harmonikarjema vred vračala proti domu in gotovo mislila, kako bosta pregnala pustnega mačka. Ker pa je v bližini te kočice veliko skalovje s prepadi, se je obema pripetilo neprijeten dogodek, ki ju je stal skoro življenje. Oba sta namreč zdrknila čez pečino v prepad. Oba harmonikarja sta prestrašena šla klicat na pomoč, češ, da sta se Ivan in Mihael najbrže ubila. Prihitel je na pomoč Jurij Paj-

nik, ki je vodil rešilno akcijo, in kateremu gre največja zasluga, da sta oba ponesrečenca prišla zopet k življenju. Oba so nezavestna potom vrvi spravili iz prepada.

* **Huda nezgoda na ljubljanskem glavnem kolodvoru.** Pred nekaj dnevi se je pripetila na glavnem kolodvoru v Ljubljani huda nesreča, katere žrtev je postal 31letni premikač Anton Smrajc, doma iz Tomačevega. Smrajc je nastopil zjutraj službo na glavnem kolodvoru, kjer je bil zaposlen pri premikanju tovornih vagonov na tirih ob skladiščih. Nesrečniku pa je pri delu nenadoma spodrsnilo, vendar se je še toliko nagnil v stran, da ga vagon ni zadel, pač pa je vtaknil pod vagon levo roko. Kolo mu je šlo čez prste ter mu odrgalo vse razen palca. Tovariši, ki so prihiteli na njegov krik, so ponesrečenca takoj dvignili ter obvestili o nesreči železnikovega zdravnika dr. Avramoviča, ki ga je za silo obvezal, nato pa odredil, da so ga prepeljali z rešilnim avtom v splošno bolnico.

* **Eksplodizija parnega ogrevalnika.** Te dni sta bila dva monterska pomočnika zaposlena z ogrevanjem zamrznjenih vodovodnih cevi v pritličju Rokodelskega doma v Novem mestu in sta pustila ogrevalnik za trenutno brez nadzorstva. V njem se je med tem nabralo toliko pare, da je ogrevalnik z veliko detonacijo eksplodiral in da so kosi leteli na vse strani. V bližini se nahajajoča gospa Jakčeva, mati znanega našega slikarja Božidarja Jakca, je le po naključju ušla nesreči, ki bi lahko postala usodna zanj.

* **Celjska pomladna porota odpade.** Ker je bil doslej razpisan en sam porotni primer, bo letošnje pomladno zasedanje celjske porote najbrž odpadlo in bo edina razprava odstopljena mariborski poroti.

* **Čuden ptičji gost ujet.** V bližini Pišec je ujel neki posestnikov sin veliko dropljo. Izredno lep eksemplar meri po dolgem meter, z razpetimi perutnicami pa nad dva metra. Droplja je bila zelo sestradana in pobita ter se je dala prav rada ujeti. Velika droplja spada k družini čapelj. Živi največ na severu in v srednji Nemčiji, ja Madžarskem in v Rusiji. Glava in vrat te redke ptice sta pepelnatosa, život rdečerjav s črnimi, valovitimi linijami na hrbtu, perutnice pa črne. Perutnice so v primeri s težkim telesom majhne, zato se droplja ob vetru nerada dvigne. Zelo hitro in z lahkoto teče.

* **Plaz zasul pogrebee.** Ko se je pred dnevi na Kupreškem polju v Bosni vračalo s pokopališča od pogreba domov pet pogrebee, jih je pri selu Gotinovci zasul snežni plaz. Ker se niso vrnili domov, so jih šli domači iskat. Izsledili so jih, ker so videli moleti iz snega človeško nogo. Ko so odkopali sneg, so bili trije izmed pogrebee že mrtvi, dočim sta dva še kazala znake življenja. Med potjo domov je od teh dveh še eden umrl.

* **V Ljubljani na ulici onemogel.** Nedavno zvečer so na Marijinem trgu v Ljubljani opazili, kako omahuje kraj trga neznan starejši moški, ki se je hip nato zgrudil na tla ter obležal skoro nezavesten. Stražnik je takoj priskočil ter ga skušal dvigniti na noge. Obvestili so hitro rešilno postajo, ki je spravila 64letnega brezposelnega Janeza Žlebnika, pristojnega v Medvode, v splošno bolnico. Žlebnik je onemogel od glada.

* **Nesreča pri streljanju.** Vlado, 16letni sin tovarniškega delavca, je blizu svojega stanovanja na Jesenicah streljal z navadno pištolo ter po nesreči zadel osemletnega učenca Maksa Gerdeja. Dečku je obtičala krogla v levi nogi tik nad gležnjem. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da rana ni nevarna in da bo deček kmalu okreval.

Slivovko, pelinovec, brinjevec, rum in hruševac

si lahko napravite z našimi esencami. Steklenica za napravo 4 do 5 litrov žganja stane samo 20 Din, po pošti 32 Din. — Točno navodilo priloženo.

Drogerija **A. KANC** sinova, Ljubljana
Židovska ulica števil. 1. 265

Kupujemo brinjevo olje.

* **Požar v Žetalah.** Pišejo nam: Dne 21. t. m. je nastal v Žetalah ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Jurija Zajka. Zgorelo je poslopje z vso krmo, slamo in orodjem. Kako je ogenj nastal, ni znano. Morda je povzročil požar ogorek od pipe. Poslopje ni bilo zavarovano.

* **Um se mu je omračil.** V mariborsko bolnico so privedli iz Št. Ilja 30letnega Jožeta Petriča, ki se mu je omračil um.

* **Strašen samomor s steklom in strapom.** Iz Sombora poročajo o neobičajnem begu iz življenja, ki ga je izvršil gotovo v duševni zmedenosti predsednik občine Sv. Ivana Jurij Ebl. Mož je na svojem stanovanju razbil vse šipe na oknih in vse, kar mu je steklenega padlo pod roko, ter je požiral drobne koške stekla. Ko je uvidel, da si s požiranjem stekla ne more končati življenja, je popil večjo količino veronala in morfija. Domači so slišali razbijanje šip in posode ter prihiteli v njegovo sobo. Našli so ga krvavečega iz ust nezavestnega na tleh. Takoj so ga spravili v bolnico, kjer je nesrečnik čez nekaj ur umrl.

* **Dve drzni tatvini v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.** Hotelirka Marija Rabičeva iz Mojstrane, ki se je nahajala te dni v Ljubljani, je posetila tudi frančiškansko cerkev, kjer je sedla v eno prvih klopi in pristopila po maši k obhajilu. Medtem, ko je šla k oltarju, je pustila na klopi svojo ročno torbico, v kateri je imela nad 900 Din gotovine. Ko se je vrnila zopet v klop, je Rabičeva prestrašena zapazila, da je torbica izginila. Istočasno je bila okradena tudi soproga višjega finančnega svetnika gospa Matilda Rantova, kateri je tat v enakih okoliščinah odnesel 500 Din gotovine. Obe oškodovanki sta opazili, preden sta šli k obhajilu, v bližini samo neko usmiljenko, ki pa je pozneje izginila. Policija domneva, da je obleko usmiljenk zlorabila kaka drzna tatnica.

* **Obsodba kaplana.** Te dni se je vršila na mariborskem okrožnem sodišču druga razprava proti kaplanu Klobasi. Po tajni razpravi je bila razglašena javna obsodba, s katero se kaplan Klobasa zaradi hudodelstva oskrumbe mladolletne deklice, zaradi lahke telesne poškodbe ter zaradi hudobnega poškodovanja tuje lastnine obsoja na tri mesece ječe. Obsojenec je tudi poravnal škodo, ki jo je napravil pri prvi razpravi, ko je v razburjenju polomil nekaj klopi v razpravnih dvorani.

* **Orožniki prijeli nesrečnega divjega loveca.** Nedavno je Joža Zaplotnik iz Hotemož v tamošnjih gozdovih na tatinskem lovu po nesreči ustrelil svojega tovariša Janeza Kalana. Zaplotnik je bil zaradi nesrečne smrti svojega tovariša tako presunjen, da je po končanem dejanju sklenil, da bo šel v Šenčur in se prijavil orožnikom. Toda Zaplotnik ni prišel v Šenčur. Tamkajšnja orožniška postaja je takoj uvedla poizvedbe. V Hotemožah so na domu iskali storilca Zaplotnika, a ga niso našli. Šele nekaj dni pozneje je zvedela orožniška patrolja iz Šenčurja, da se morda nahaja na stanovanju svojega dekleta v Primskovem. Ponoči so orožniki preiskali omenjeno hišo, kjer so Zaplotnika res našli. Sedaj se Zaplotnik nahaja v sodnih zaporih sodišča v Kranju.

* **Lastnega sina usmrtil.** Pred sodiščem v Kruševcu se je vršila obravnava proti kmetu Milanoviču in njegovi ženi, ki sta umorila in sezgala sina, da bi se polastila njegovega premoženja. Ilija Milanović, doma iz sela Grkljan, se je pred 24 leti poročil z bogato nevesto, ki mu je po enoletnem zakonu porodila sina Velimirja. Po porodu je pričela žena bolehati in čez nekaj let umrla. Milanović se je nato poročil z neko Kristino. Pretekla so leta, mali Velimir je rasteel in ko je postal polnoleten, je podedoval materino premoženje. Mačeha Kristina, hlepeča po pastorkovem imetju, je neprestano dopovedovala možu, kakšna krivica se mu je zgodila, ker ni podedoval ženinega premoženja, dokler ga ni pregovorila, da skupaj umorita Velimirja in s' razdelita njegov imetek. Meseca avgusta lani je Ilija odšel veseljačit s težakom Radosavom Milosavljevičem v gostilno. Ko sta se vrnila domov, sta pričela Ilija in Kristina nagovarjati Radosava, naj jima pomaga umoriti Velimirja, za kar sta mu obetala večjo denarno nagrado. Radosav pa se ni

dal premotiti, temveč je ponudbo odklonil. Ko je odšel, sta Ilija in njegova žena naredila spečega Velimirja in ga umorila. Truplo sta odnesla na vrt in ga zakopala. Ko so po več dneh pričeli govoriti na vasi, da je Velimir izginil, sta Milanović in njegova žena odkopala Velimirjevo truplo, odnesla ga v hišo in ga sesekala na drobne kose, ki sta jih nato sežgala v peči, da bi na ta način zabrižala sled za seboj. Ker ni bilo po več tednih govoric o Velimirju ne duha ne sluha se je v vasi najrazličnejše govorice. Ko je doznal teza Milosavljević, da je Velimir brez sledu izginil, je odšel takoj na sodišče in naznanil, kako sta ga Ilija in njegova žena nagovarjala, naj jima pomaga odstraniti Velimirja. Obtoženca zanikata vsako krivdo, dočim ju priče obremenjujejo.

* Za konjederskega pomočnika se je izdajal. Iz Dvora pri Žužemberku nam pišejo: V soboto popoldne smo imeli na Dvoru pri Žužemberku velik lov na «konjederskega pomočnika». Bil je to neki možak velike, krepke postave, ki je hodil od hiše do hiše in povpraševal, ali so psi prijavljeni, ter zahteval po 50 Din, kjer je «ugotovil nerednosti», češ, da jih bo sicer naznanil in bodo potem morali plačati po 300 Din. Ker se je ljudem ta «konjederski pomočnik» zdel sumljiv, so ga prijavitli orožniški postaji. Orožniki so se takoj lotili zasledovanja in čez kakšne pol ure so že videli čudnega strica. Možak je hotel pobegniti, a je obtičal v visokem snegu, kjer so ga prijeli. Sedaj se ne bo menda več izdajal za konjederskega pomočnika.

Loterist Miha

Miha je bil dva metra visok, krepak fant. V naši vasi so ga vsi fantje radi imeli. Bil je dobrodušna gorenjska korenina, dokaj robate narave, a zato blagega srca. Le polglasno govoriti Miha ni znal, kakor vsi pravi Dorenjci ne znajo. Kadar je govoril, je kričal, da je brnelo kar po ušesih, a kadar se je smejal, je kar bobnelo iz njega.

Miha je imel samo eno napako.

Tisti čas, ko je živel Miha, so bile po mestih loterije, in te je Miha zelo rad obiskoval. Fant je pripisoval sanjam velik pomen, v žepu je nosil vedno sanjske bukvice in kadar je imel čas, je rad sestavljal številke in potem stavil v loteriji svoje ambe in terne.

Miha je imel v vasi svojo bajto; zapustila mu jo je mati. Hiša je bila baš toliko velika, da je spravila pod svoj skromni krov dolgina Miho. Poredni sosedje so ga včasih še dražili in ga spraševali, ali sploh more stegnjen ležati v svoji leseni bajtici. Miha se je sosedom smejal, zameril jim pa ni.

Morda bi naš znanec nikoli ne zapustil domače vasi in bi tam lepo mirno živel in umrl, če bi ne bila prišla vmes ljubezen.

Miha je hodil na dnino k bogatemu sosedu Mlinarju. Zagledal se je v njegovo deklo Meto. Dekla Meta je bila krepka rdečelična punca kostanjevih oči in las. Govorila je z nizkim glasom, kakor možki in se vedno smejala.

Ko se je Miha enkrat mudil v mlinu, je bila Meta slučajno sama. Miha jo je kar naravnost pobaral:

«Ti, Meta, takole in takole je, zaslužim toliko, doma bi lahko redila prešička in par koz, nekaj bi pridelala na naši njivi, ki je precej velika, in živelo bi se.»

«Zakaj mi pa to pripoveduješ», je dejala Meta in se ustavila pred Miho z rokama v boku.

«I, zakaj neki? Sama moraš vedeti. Torej te pobaram, ali bi morda hotela ti postati malo moja?»

Meta se je režala in se tolkla po kolenih, rekla pa ni ničesar.

Miha si je pač mislil, da je bil nekoliko preuren in da se bo dekla že še premislila. Zahajal je še dalje v mlin na delo in večkrat govoril z Meto.

Dekla se je kmalu dolgina navadila in ga precej rada videla. Ko jo je pri neki priliki

Miha spet našel samo, jo je vprašal, ali se je že kaj premislila, in Meta mu je odvrnila, da ga vzame.

Velikan je bil zadovoljen. Začel se je pripravljati za ženitovanje. Še loterijo je Miha opustil, samo da je več prihranil.

Med tem, ko je bil Miha za trdno prepričan, da je Metka samo njegova in nikogar drugega, so ljudje šušljali, da dekla tudi po drugih rada gleda in da se nekoliko preveč razume z domačim hlapcem Šimnom. Šimen je bil majhen suhljat človeček bledega obraza in nekoliko škilast. Slabeza ni nihče vedel o njem. Odkritosrčen pa ni bil, niti v obraz ni gledal človeku, če je z njim govoril.

Navihanka Meta si je pa mislila:

«Tegale Miho bom poročila, s Šimnom pa si bova še malo dobra, saj Miha ne bo zameril — dober človek je! Šimen je prijazen fant in ljubiti zna.»

Pa je neko nedeljo sedel Miha sam v vaški gostilni. Prisedel je krčmar Štambur in se pričel z njim pogovarjati. Ko sta takole že precej dolgo govorila, je potrepljal Štambur Miho po rami rekoč:

«Miha, ne zameri! Kakor sem jo kupil, tako ti jo prodam, novico namreč. Fant od fare si, pošten in pravi človek, želim ti dobro in nikar ne misli, da te hočem žaliti. Kar ti povem, ti povem samo zato, da se ti ne bodo drugi smejali. Zvedel sem namreč, da je tale tvoja Meta preveč radodarna s svojo ljubeznijo. Pravijo, da lazi Šimek okoli nje in da se zelo dobro razumeta. Jaz ničesar ne vem. Svetujem ti pa, sam poglej in se prepričaj! Če je kaj resnice na vsem tem, boš že vedel kaj storiti, fant si. Če je pa vse skupaj zlagano, pa lahko vsakega primeš za predolg jezik!»

Miha je strmel v krčmarja. Spočetka je bil nejevoljen nanj. Potem je jel misliti na Meto in Šimna. Spomnil se je, da ju je že večkrat videl, kako sta tiščala glave skupaj, kako sta se smejala in bila kar v zadregi, ko je on prišel.

«Čakaj, grem pa kar zdajle malo pogledat! Ne rečem ničesar, upam pa, da ni na tem nič resnice. No, bomo videli! Baš tale čas me ni nikoli v mlinu, danes pa pojdem», je dejal Miha in odšel raztresen in sam nase jezen.

Mlin je počival v senci visoke lipe. V mesečini je lesketala snežena odeja. Mihi je bilo kar neprijetno hoditi okoli hiše. Počasi je stopal po beli preprogi. Enkrat je že obstal, da bi se vrnil, pa se je premislil in šel dalje. Kmalu je dospel do mlina. Obšel je hišo in se namenil proti hlevu. Zarenčal je pes, pa je takoj utihnil, ko ga je Miha polglasno poklical.

V hlevu je gorela luč. Miha je pristopil k zamreženemu oknu in pogledal v hlev. Šimen je hodil po hlevu in opravljal konje, Mete ni bilo nikjer videti.

Miha je hotel oditi. Tedaj je začul urne korake. Stopil je za ogel in počakal. V hlev je hušknila senca in Miha je pri vratih v siju svetilke opazil, da je bila to ženska.

Miha je spet pristopil k oknu in zagledal Meto, ki je hotela začeti z molžnjo. V roki je imela keblico in stolček. Tedaj je pristopil k nji Šimen, jo objel okoli pasu, prijel z drugo roko stolček, ga postavil na tla, sedel nanj in si posadil deklo v naročje. Meta se ni branila. Smejala se je kakor vedno.

Mihi je bilo dovolj. Dalje ni hotel opazovati zaljubljenega para. Šel je od okna proč, udaril parkrat krepko z nogo ob tla, zakašljaj in vstopil.

Ko ga je Meta zagledala, je skočila kvišku in se tako prestrašila, da je kar zavpila. Šimek se je počasi dvignil in zbegano gledal okoli sebe.

Miha ni rekel ničesar, zgrabil je hlapca, ki se je otresal kakor mlado sčene. Dvignil ga je, sunil v vrata, da so se kar podrla. Že je stal Miha na pragu in vrgel hlapca zviška v sneg. Šimek se je v zraku preobrnil in od-

letel z glavo naprej v kup snega, v katerega se je globoko pogreznil, samo noge so kobalile po zraku.

«Tako, tu imaš! Sicer boš pa odslej imel mir pred menoj», je dejal Miha in se vrnil v hlev.

«Veš, Meta, za pošteno sem te smatral, zato sem bil tudi pošten proti tebi. Če bi to vedel, kar zdaj vem, bi bil morda drugačen. Pa je bolje, da nisem bil. Še težje bi mi bilo, ker bi se mi zdelo, da te imam na vesti. Le prijatelja bodita, jaz vama ne bom delal neprilike, ampak ti bi mi bila lahko sama rekla, da me ne maraš!»

Miha je trpko govoril, se obrnil na peti in hitel iz hleva.

«Miha, Miha!» je kriknila Meta in si zakrila obraz z rokama. Miha je pa že hitel po dvorišču in se mirno vrnil v gostilno.

«Prav si imel, krčmar! Samo enkrat sem šel oprezat, pa sem ju takoj vjel», je dejal Miha in segel v žep po sanjske bukvice.

«Zdaj pa poglejmo, katero številko ima ta grda lastnost, ki se ji pravi nezvestoba. Stavil jo bom», je dejal Miha in začel listati po bukvicah.

Tisto noč je Miha precej pil. Fant je bil pošten, čeprav sam sebi ni hotel priznati, da mu je hudo za Meto.

Ko je zjutraj vstal, ni šel na delo. «Saj je tako vseeno, sam bom že živel», si je dejal in odšel v mesto staviti v loterijo.

Mihi je počasi potekal čas. Niti na nedeljo ni mnogo mislil, ne na tiste številke, ki bodo dvignjene. Preveč ga je bolelo razočaranje, ki ga je doživel pri Meti. Ko se je bližala nedelja, je zgodaj zjutraj odšel v mesto. Fant je res v loteriji zedel, dobil je kar sto goldinarjev. Nič mu ni bilo za denar. Kmalu se je vrnil domov. Zvečer je pa v vaški krčki pripovedoval, da nezvestoba včasih prinese tudi srečo. Nihče ga ni razumel, le krčmar je vedel, kam pes molji šapo. Miha je ta večer plačeval vsem fantom za pijačo in se kazal veselega, čeprav mu je bilo hudo, da bi najraje zajokal.

V gostilno je prišel tudi Šimen.

«Daj mu kozarec», je zavpil Miha «in natoči hlapcu.» Poklical ga je k mizi. Ker ta ni hotel priti, ga je Miha pograbil za vratnik sukniča, ga dvignil kakor mače in posadil poleg sebe na stol:

«Danes boš z menoj pil. Ni bilo leno, kar si naredil! Če je tebe raje imela, bi mi pa bil povedal. Ampak na nekaj te moram opomniti! Tale tvoja ljubezen, ki pač ni taka, kakor je bila moja, bo gotovo kaj prinesla k hiši. Glej, da Meto poročiš, če ne, te poiščem in zmi-kastim, da sebe ne boš več poznal! Dobro si zapomni moje besede!»

Pozno ponoči je prišel v krčmo tudi kramar Geza.

«Ti sleparska duša kramarska, pojdi sem! Ti še nimaš hiše, denarja pa dovolj. Kupi mojo kočo! Zate bo dobra, še take ne zaslužiš s svojim sleparstvom in odiranjem.»

Geza se je sladko zarežal:

«Koliko pa hočeš za svojo kočico? 50 goldinarjev ti pa takoj odštejem zanjo.»

Tedaj je vstopila Meta. Žal ji je bilo, da se je spozabila s Šimnom tako daleč. Spoznala je, da je bil z njo res pošten samo Miha, ki jo je spoštoval kakor svetnico, še doteknil se je nikoli ni.

«Miha, nikar ne prodajaj, kje bova pa stanovala», je zajadila Meta.

Miha je začutil, kako ga nekaj grabi za srce. Pijan je bil, vendar je dobro razumel Metine besede. Obrnil se je od nje, zamahnil z roko in dejal:

«Jaz bom stanoval pri dobrih ljudeh, ti pa menda pri Šimnu. Meni nič mar!»

Pristopila je tudi mati krčmarica in skušala Miho pomiriti, češ, da ni bilo nič hudega med Meto in Šimnom. Prigovarjala je Mihi, naj se z dekletom spravi. Miha pa ni hotel ničesar slišati in Meta je žalostna odšla.

«Vse ti je bil odpustil, pa kaj, čemu nima ljubezni», si je dejal Miha in se dalje pogajal z Gezo.

«No, 120 goldinarjev mi daj, pa je bajta tvoja, pa še njiva zraven», je kričal Miha in moli Gezi roko.

«Miha, ali si znoril, za ta denar dobim že polzidano hišo, ne pa tak hlev, kakor je tvoja bajta», je kričal Geza.

«Ti pritepenec ti! Še enkrat reci, da je moja poštena bajta hlev, pa ti prisolim tako, da se boš kar doma za pečjo znašel. Moja hiša hlev! Vse svoje življenje sem v nji stanoval, jaz, pošten človek! Ali sem mar kakšna žival, če sem bival v hlevu? Ti teslo neotesano ti», se je hudoval Miha.

«No, tako hudo pač nisem mislil, le potolaži se», je hitel Geza, ki se je že veselil, da bo prišel poceni do Mihove bajte. Nekaj časa sta se pričkala, potem pa je Miha prepustil bajto za 90 goldinarjev. Geza je šel takoj domov denar iskat in ga pred pričami naštel na mizo.

Miha je denar spravil. Plačal je liter likoča in kolovratil zelo pozno ponoči domov, zadnjikrat počivat pod domačo streho. Nekaj ga je gnalo k mlinu, še enkrat bi bil rad videl Meto, roko bi ji bil dal in rekel «zbogom», pa se je siloma premagal in krenil v svojo bajto.

Naslednji dan je Miha zapustil domačo vas in odšel v mesto. Postal je hlapec, pozneje pa kočijaž. Ljudje so ga radi imeli. Dobival je precej napitnine, pa mu ni bilo za denar. Če je imel čas, je popival in mnogo zapravil.

Dolgina je še vedno gnalo hrepenenje domov. Čez leto dni je sklenil obiskati domačo vas. Denar, ki ga je dobil od hiše in nekaj prihrankov je imel v hranilnici. Miha je dvignil 10 goldinarjev in se napotil za par dni domov.

Najprej se je oglašil v vaški krčmi in zvedel, da je Šimek že več kakor pol leta Metin mož in da skoro ničesar ne dela. Redi ga Meta z delom svojih rok in še otroka, katerega sta predčasno kupila. Šime svojo ženo samo pretepa in počenja z njo grdobje.

Miha je poslušal pripovedovanje in kimal. Ko je šel popoldne mimo mlinarjeve bajte, kjer sta stanovala Šimen in Meta, je pogledal skozi odprto okno in videl samo v izbi.

«Meta, kje imaš pa dedca?» je vprašal.

«O, Miha», je kriknila kmetica in mu ponudila roko. «Ali greš kaj noter?»

«Ne, Meta! Na, tu nekaj za prvo silo. Vem, da dedec grdo dela s teboj, ga bom že dobil v roke in poučil, kaj je zakonska žena.»

Pri teh besedah je Miha vzel iz žepa perišče srebrnega denarja in ga stresel skozi okno, da je denar zažvenkljal in se jel kotaliti po tleh.

Meta je bila v zadregi. Hotela je nekaj reči, pa ni našla primerne besede. Medtem je Miha že korakal dalje po vasi.

Koncem vasi je srečal Šimna, ki se je vračal od tete. Miha ga je takoj poklical:

«Ti, Šimen! Če boš Meto pretepal, ti bo slaba predla, tako ti povem! Da pa ne boš mislil, da bo ostalo samo pri grožnji, ti dam nekaj za spomin.»

Velikan je pri teh besedah pograbil Šimna, ga dvignil in treščil v potok, ki je tekel mimo:

«Tako, to imaš za prvi opomin! Pa me toži, če hočeš», je dejal Miha in se obrnil.

Šimen sploh ni odgovoril. Stisnil je pesti, nekaj zamrmral in hitel ves moker domov.

«Ne pozabi, da se ne boš znašal nad Meto, te še enkrat opozorim», je zavpil Miha nad njim in se vrnil v krčmo.

...

Tedaj, ko sem ga spoznal, sem bil še majhen fantiček. Prihajal je k moji babici in večkrat sta po več ur modrovala in sestavljala loterijski ključ za številke. Oba sta mislila, da se dá razrešiti loterijska zagonetka in se

lahko številke tako sestavijo, da bosta slednji teden nekaj zadela. Pa sta se oba motila.

Miha je bil tedaj že star fant. Ko je opešal in ni več mogel opravljati službe kočijaža, je ostal pri hiši in pomagal v hlevu pri konjih. Stanoval je v hlevu med svojimi živalcami, katere je zelo ljubil. Kar je prislužil, je največ zastavil v loteriji, nekaj je pa zapil.

«Mica, ključ sem našel, loterijski ključ! Zdaj bomo pa vedno zadeli, vsega slabega je konec», je dejal nekega dne Miha moji babici, ko je hrupno prištorkljajal s svojimi ogromnimi težkimi nogami v sobo.

Babica se je nasmehnila, da so se pokazale njene brezzobe dlesne in že sta jela buljiti v načičkan papir, katerega je prinesel Miha s seboj.

Moja babica je prebrskala vse predale, da je našla zadnje krajcarje in tudi Miha je dal precejšen znesek za loterijo. Mene je pa babica nagnala, da sem šel z listkom in denarjem ter stavil številke, ki sta jih pogruntala.

Babica je komaj čakala nedelje, da bi že bile številke dvignjene. Mihe ni bilo nič blizu.

Pa je v soboto prišel nekdo povedat, da je umrl v hlevu med svojimi ljubljenimi konjički stari Miha. Kar zaspal je, zjutraj so našli mrtvega, zadel ga je mrtvoud.

Naslednjega dne so pa bile zadete v loteriji vse tri Mihove številke. Velike, rdeče pobarvane številke so zrle iz loterijske table, medtem ko je Miha ležal zapuščen v mrki mrtvašnici. Gustav Strniša.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Oplotniško pismo

Oplotnica, februarja.

Ljudje bi mislili, da je nas Oplotničane in naše Pohorce zima vzela, ko toliko časa ni nobenega poročila iz naše vasi, ki se bo, kakor se nekaj čuje, povzpela do trga. Prav lepa je naša okolica, ko se prebudi iz zimskega spanja. Nešteto žag brenč in reže debele, a tudi že drobne hlode v deske. Pohorec jih ne suši nego kar surove vozi iz Lukanjske grape po slabi cesti dol v Oplotnico, kjer se ob dobri lesni konjunkturi kar trgajo za deske. Pa imajo vsak svojo «kunto» in ne pregovoriš zlepa Pohorca, da bi komu drugemu prodal kakor svojemu odjemalcu, češ: ta vzame les tudi, kadar ne gre. Ponosno stopa s svojim konjičem visok zastaven fant s krivci za klobukom v domačih, volnenih, zeleno obšitih hlačah, zadaj pa «zljajfa» oče, trden še kot granit, ko pripelje les. Za izkupiček si Pohorec nakupi živil, obleke in tobaka. Prepričli so pridelki, da bi številne pohorske družine prerediti z njimi, in tako vse lesuje. Ta podira v hosti, oni vozi, tretji žaga in še dolgo bo trajalo, preden bo zadnja hoja posekana. Gozd je poleg slabe živinoreje edini vir dohodkov našega kmetovalca.

V nedeljo pa se ta ali oni pomudi pri Kavsu ali Adamu, kjer se točijo pristna vina, ter da za polič ali dva. Mnogo ne govori naš Pohorec; bolj mrk je, a ko se otaja, zna biti prav dovtipen in prijeten. Pa se dolgo ne zadrži, saj je po tri, tudi štiri ure oddaljen njegov samotni dom.

Pri zadnjem hudem mrazu so bile vse žage zamrznjene. Kneza Windischgrätzja žage je vzel g. Julče Hmelak v najem, tako da ostane ta obrat zopet v domačih rokah. Iz Zreč se je preselil g. Jurak ter odprl v bivši Jonketovi hiši trgovino. Z njim smo pridobili zelo podjetnega, a tudi šaljivega trgovca, saj pravi v šali že naprej, da nas bo odril. Mi pa dobro vemo, da ne bo tako hudo.

Sokol je imel 20. januarja ob polnoštevilni udeležbi svoj redni letni občni zbor. Starostoval bo tudi v naprej br. Fran Petelinšek, namestnik je br. Fr. Brglez, tajnica sestra Jermanova, blagajnik Srečko Pozne, načelnik Julče Hmelak, načelnica sestra Ela Poznetova, podnačelnik br. Viktor Cekar. Vsi so zagotavljali, da bodo s podvojeno močjo delovali, ker se bo letos ob desetletnici svečano otvoril Sokolski dom. Na pustno nedeljo je imel Sokol pri g. Kuneju lepo uspelo maškerado,

Kebesih

se imenuje občutek, ko smo srečni.

Tako veseli smo lahko tudi tisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

Schicht
Terpentin =
Milo s svojimi prednostmi

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Slanik s krompirjem (postna jed). Dva slanika dobro operi, odstrani koščice in ju zreži na koščke. V kozi razbeli 13 dek surovega masla, zarumeni eno čebulo, deni slanika na maslo in duši nekaj minut, nakar dodaj eno kilo kuhanega in na kosce zrezanega krompirja. Če treba, še malo posoli, popopraj, dolij par žlic vode in duši še četrť ure.

Volovski rep v omaki. Volovski rep dobro operi, nato ga po členkih razreži na kose, ga prevri 15 minut v vrelem kropu, nakar odcedi in nalij dva litra goveje juhe, osoli, malo popopraj, daj zraven eno zrezano čebulo, par žbic, malo timjana, peteršilja, suhih gob in duši tako dolgo (približno dve uri), da gre meso od kosti. Nato vzemi meso iz kože in ga deni na krožnik, v skodelici pa zmešaj dve žlici smetane in eno zvrhano žličko moke ter zakuhaj to v omako, vedno mešaje, da se moka razpusti. Okisaj malo z limono in pusti vreti še pet minut, medtem pa oberi meso od kosti, nakar deni meso v skledo in ga polij z omako. K tej jedi daš na mizo lahko še ajdove žgance ali makarone ali riž ali kaj sličnega.

Vinska omaka. V kozo deni eno žlico masti in dve žlički sladkorja. Ko se je mast segrela in je sladkor porjavel, dodaj poldrugo žlico moke in mešaj tako dolgo, da moka porjavi, nakar prav malo osoli in prilij osminko litra mrzle vode. Ko prilivaš vodo, moraš prežganje vedno mešati, da se popolnoma razpusti. Nato prilij osminko litra dobrega belega vina, daj ščepec cimta in limonine lupine pa pusti vreti še četrť ure. Če je omaka preveč gosta, lahko dodaš še malo vina in vode. Tudi sladkorja še dodaj, če želiš bolj sladko omako.

Nadevani krompirjevi emoki z mezgo. Skuhaj v oblicah eno kilo krompirja, na kar ga olup in pretlači skozi sito na desko. Na sredino ubij eno jajce, malo posoli, daj četrť kile moke in za noževo konico pecilnega praška. Nato testo umesi. Ko si testo umesila, ga razvaljaj za nožev hrbet na debelo, razreži ga na štirikotnike, položi vsakemu v sredino ali kuhano češpljo ali pa malo češpljeve ali druge mezge, kar pač imaš. Samo mora mezga biti bolj trda in ne tekoča. Nato zatisni testo enakomerno čez, da se mezga popolnoma skrije in da dobijo obliko emokov. Cmoke kuhaj v slanem kropu, a ne pokrite, približno

četrt ure. Ko so kuhani, jih previdno stresi na sito, da se ocedijo. V kozi razbela mast, nato zarumeni malo drobtin in stresi emoke previdno na mast. Malo jih še popeci, na kar jih lahko daš na mizo. V postnih dneh vzameš namesto masti maslo.

Pecivo s suhimi češpljami. V skledo deni 12 dek sirovega masla in postavi na toplo, da se zmehča. Nato ubij noter tri jajca, dodaj 10 dek sladkorja in žličico vanilijinega sladkorja in to mešaj vedno na eno stran kakih 20 minut, na kar dodaj še 15 dek moke, v katero si že prej umešala eno žličko pecilnega praška. Pomazi pekačo (pleh) z mastjo, potresi jo malo z moko, stresi noter testo in ga z žlico razravaj, da bo povsod enako na debelo, na kar ga obloži s kuhanimi češpljami, iz katerih si pobrala pečke, in peci počasi pol ure. Pečeno potresi s sladkorjem, ko je še vroče. Ko je pecivo hladno, ga pa razreži na poljubne kose. Enako ga napraviš tudi s svežimi češpljami.

Praktični nasveti

Razni nadležni mrčes iz stanovanja lahko preženeš s karbolno kislino. Dobiš jo v drogeriji, primerno zredčeno. Namaži z njo luknje in špranje po stenah, tleh in pohištvu. Duh karbolne kisline prežene vsak mrčes, zlasti ker se drži dolgo časa. A tudi v zdravstvenem oziru je karbolna kislina priporočljiva, ker razkužuje zrak. Bolhe odpraviš najbolje, če vsakikrat, kadar poribaš tla, dodaš vodi malo lizola. Stranišče je pa sploh vedno treba poribati z vodo, kateri je prirešan lizol, ker lizol je izvrstno razkuževalno sredstvo.

ZDRAVSTVO

Odrpte noge

«To bo nekaj za mepe!» bo vzkliknil marsikateri bravec. Vem, prijatelji, kako pogosta je ta bolezen, posebno ta leta po vojni med delavci in kmeti. Zato hočem podati v naslednjem nekaj nasvetov, kako se čuvamo pred to boleznijo in kako jo lečimo.

Kako pa prav za prav nastanejo te rane? Znano je, da se rane na golenici le nerade celijo, ker noge izmed vseh delov telesa največ trpijo, saj nosijo težo celega telesa. Pri ljudeh, ki so stalno na nogah in opravljajo pri tem težka dela, opazamo, da jim pričnejo v najboljših letih noge pomalem otekati in to zaradi zastajanja krvi. Ta zastana kri razširi žile in nekoč nas opozori boleče mesto na nogi, da nekaj ni v redu. Ko pogledamo natančneje, vidimo z začudenjem in strahom, da je noga preprežena z nabrekliimi žilami. Te nabrekliine imenujemo krtice ali krčne žile (Krampfadern). Ni pa naporno delo edini povod za krtice. Vsaka okolnost, ki ustavlja kri, je kvarna, predvsem podveze. Dokler so nosili otroci daljša krila, je prišla podveza za nogavico pod koleno in je ni bilo treba preveč zategniti, saj so meča že po svoji obliki branila, da nogavica ni lezla dol. Sedaj je drugače, ko je ostal celo na deželi le še spomin na krilo. Ker so krila tako kratka, da se pri hoji vidi koleno, je bilo treba seveda prestaviti tudi podvezo z njenega naravnega mesta višje nad koleno. Ker se pa stegno od kolena navzgor vedno bolj širi, je treba močno zadržati podvezo. Ko bi imeli vsaj podveze iz elastika! Lahkomiselni otroci in dekleta pa privežejo nogavice kar s trakom ali motvozom. Tako mora kri zastajati. Matere in očetje, ne gledajte samo, da bodo otroci in hčere lepo oblečene, pogledajte tudi vedno podveze! S tem jih boste obvarovali težkih bolezni in vam bodo hvaležni za zdrave noge. Za nogavice kupite hčeram nalašč zato napravljene nosilke, ki se pripnejo okrog pasu, od koder gre več elastičnih trakov, ki se pripnejo na nogavice. Dobite jih v vsaki večji trgovini. Proč s podvezami nad kolonom!

Kako pa naj ravnajo tisti, ki že imajo krtičaste žile? Imej vedno s povoji povito nogo!

Povoji pa ne smejo biti iz navadnega platna, temveč iz elastičnega trikoja. Kupiš jih v vsaki lekarni. V začetku celo ozdraviš z njimi krtiče. Prodajajo se tudi nalašč za to tkano, z elastiko preprežene nogavice, ki se ubujejo pod navadne. So sicer mnogo prikladnejše od povojev, vendar pa je treba pri nakupu silne opreznosti, da se ti dobro prilegajo. Čez noč bodi noga prosta, vznožje malo vzvišeno, da kri laže odteka. Povoje kakor tudi nogavice moraš spraviti na nogo zjutraj že v postelji.

Prav te krtice so tudi vzrok odprtih nog. Kakor prične stojiča voda smrdeti in se razkrajati, tako povzroči zastajanje krvi v nogah ob najmanjši ranitvi gnoječe smrdljive rane, ki se vedno bolj širijo, tako da morajo marsikomuf na stara lefa zaradi tega nogo odrezati. Človek z odprtimi nogami je neprijeten vsej hiši, vsej okolici. Mislite, da se tak človek kaj meni, če vidi na golenici malo rano? Kaj še! «Se bo že zacelilo!» Človek bi sodil, da bo bolnik ob pravem času iskal pomoči, ko vidi, da se rana iz dneva v dan bolj veča. Pa je ne išče, tolažeč se, da bo že minilo. Tako se zgodi, da pretečejo leta, preden gre k zdravniku. Golenica je vsa razjedena. Pa zahteva od zdravnika čudeža, da bi ga v par dneh ozdravil. Take odprte noge imenujejo zdravniki «križi zdravnikov.»

Med ljudstvom je razširjeno naziranje, da so odprte noge v rodu in v krvi ter se ne da do ozdravit. To naziranje je popolnoma zmotno. Odrpte noge so ozdravljive, treba je samo paziti strogo na navodila.

Prvi pogoj za celjenje je, da privoščiš bolnim nogam miru. Pa ne, da bi sedel za pečjo ali na peči. V posteljo moraš z 2 do 6 tednov! Mar niste videli, da so se ljudem, ki jih je vrgla kaka druga bolezen, recimo pljučnica, v posteljo, tekom bolezni zaceli odprte noge? «Seveda smo videli! In prav zato, ker so se jim noge zacelile, so morali umreti. Jim je pač noter udarilo,» vas slišim ugovarjati. Nespametno je tako govorenje za razsodnega človeka. Dognano je, da še ni nikoli nihče umrl zaradi zaceljenja odprtih nog. Odrpte noge so bolezen, saj še vendar nisi nikoli videl, da bi se kdo rodil z odprtimi nogami. Tisti ljudje so umrli zaradi drugih notranjih bolezni, noge pa so se jim zacelile le zaradi ležanja. Edino pravilni zaključek iz takih primerov je ta, da se zacelijo noge zaradi mirovanja. Zato naj bolnik, ki ima odprte noge, leže v posteljo in naj podloži noge tako, da bo vznožje do kolen za kakih 10 cm višje. Posebno sedajle po zimi se lahko utrpi par tednov, saj boš na pomlad bogato poplačan z zvišano delazmožnostjo tvojih zdravih nog.

Drugi pogoj za celjenje je snaga. Koliko se greši prav za nesnago pri odprtih nogah. Mnogi niti ne obvežejo rane, tako da se cedi gnusna sokrvica po spodnjih hlačah v čevlje, da kar žvrka. Umazane hlače drgnejo in dražijo rano. Videl sem celo, da so se zaredili v taki rani kosmati črvi, ki so žrli človeka pri živem telesu kakor kralja Herodeža. Drugi ne menjajo cele dneve obvez; da bi jih sprali, jim niti na misel ne pride. Da jih le posuše. Pa je vendar toliko vode povsod! Obveze moraš vsak dan menjavati. Umazane skuhaj in zlikaj, preden jih spet uporabiš. Rane zmivaj s popeljnovidim ali kamilčnim čajem.

Navadno so take rane vnete in cela golenica je rdeča in zatekla. **Dokler ne spraviš vnetja in otekline iz noge, se rana ne bodo celile.** Zato pridno devaj na noge mrzle obkladke, namočene v razredčeno očetno kislino. Marsikdo pozna tisto belo vodo za obkladke. Za par dinarjev kupiš v lekarni take bele kolesce, ki jih raztopiš dva na liter vode. Obkladke pokrij s suho rjuho in jih menjavaj vsako uro, dokler se ne pričnejo rane celiti. Mnogo se jih je ozdravilo v začetku bolezni s samim ležanjem in obkladki.

Sedaj, ko ni noga več zatekla in rdeča ter se pričnejo rane celiti, šele lahko prejdemo k zdravljenju s tem, da pospešimo celjenje. Zato imamo celo vrsto mazil, tekočin in praškov. Ljudje v Savinjski dolini so vporabljali stoletja s pridom rumeno olje, ki so ga imenovali lipejevo mast. Vsem, ki se za to zanimajo, bodi povedano, da

ni lipejeva mast nič drugega kakor sirovo ribje olje. Zdravniška znanost uporablja to sredstvo zadnja leta s pridom pri raznih kožnih boleznih in je tudi zdravilni učinek pri odprtih nogah prav verjeten. **Drugih domačih mazil in stare maste nikar ne pacajte na rane.** Več vam bodo škodé rale kakor koristile.

Najenostavnejši način celitve, seveda le, če smo izpolnili vse dosedaj navedene pogoje (ležanje, snaga in obkladki), je tale. Kupi v lekarni 100 g 2½ odstotnega vodikovega prekisa, zavojček vate, par gramov praška Noviform ter mal čopič in ravnaj takole: Na kosček vate vlij vodikovega prekisa, da bo vata mokra in temeljito obriši rano. Videl boš, kako se bo rana penila. S to peno se odstranijo zadnji ostanki umazanije. Z drugim kosčkom vate rano posuši in potrosi tanko plast praška s čopičem ter položi preko rane tanko tkanino in zaveži. To ponavljaj v začetku dvakrat na dan, pozneje enkrat.

Na ta način se lahko v par tednih znebite odprtih nog. **Treba pa je predvsem počitka!** Brez njega je škoda vsakega dinarja, ki ga izdaš za zdravnika in zdravila. In potrpežljivosti je treba! Če si inel nogo bolno mesec in leta, ne moreš zahtevati, da se ti v enem tednu pozdravi, saj veš, da se zdravje po vrvi zapravlja, po niti nabira. Za hujše, trdovratnejše primere pa moraš po preteku štirih tednov ležanja na vsak način poklicati zdravnika, da ti pripomore do celitve z močnejšimi sredstvi. Lahko mi verjameš, da bo zdravnik vesel, da si mu s svojo pripravo olajšal njegovo delo in bosta oba hvaležna časopisu in meni za pouk.

J. K.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O ORJAŠKIH DREVESIH, LETNICA, VREMENU IN SOLNČNIH PEGAH.

Gozd nam daje jako veliko koristi; z lesom kurimo in gradimo stavbe; to pa je majhen odstotek vse porabe. Če bi rabili les le kot kurivo in stavbni material, bi se nam ne bi bilo treba bati, da ga nam kdaj zmanjka.

Les se danes razmeroma prav malo uporablja kot gradbeni material, veliko več se ga rabi v druge svrhe. Uporaba je tako velika in mnogovrstna, da se je resno bati, da ga nam enkrat zmanjka. Židana nogavica, ki je spletena iz kemično predelane lesovine, to je iz umetne svile, trpi komaj par tednov, časopis, ki je tudi iz lesovine, traja samo en dan, nato ga vržemo proč.

Za to uporabo so potrebne velikanske množine lesa. Evropa porabi vsako leto v industriji približno 200 milijonov kubičnih metrov lesa. Prirastek v gozdovih pa znaša komaj kakih 120 milijonov kubičnih metrov. Primanjkljaj ali uvažajo ali pa pomeni uničenje gozdov. Izračunali so, da bodo pri teh razmerah trajale zaloge lesa še 35 let, nato bo zemlja brez gozdov, kakor sta danes Grčija in Angleška.

Vkljub temu pa se danes še jako negospodarsko ravna z gozdovi. Človeška lakomnost se je lotila zlasti drevesnih velikanih, ki položijo po par udarcev pred človeka zalogo lesa, ki jo je ustvarila narava v več tisočletjih.

Drevesni velikani, ki jih več mož komaj obseže, stoje danes le še v zaščitenih parkih.

Pokazalo se je, da raste drevo v mladih letih zelo hitro in da izdatno pridobiva na obsegu. V poznejših letih rast pojema, letnice se tanjšajo. Zato ne puščamo več, da bi se drevo staralo; posekamo ga, da zraste na njegovem mestu drugo. Vkljub veličastni lepoti so drevesni velikani nesmotrni in moderni, natanko računajoči svet ne pušča drevju previsoke starosti.

Celo največji med drevesnimi velikani, tako imenovano mamutovo drevo, se sedaj umetno zasaja. To drevo doseže višino 100 metrov in še več. V Kaliforniji, kjer je ta velikan doma, pa ne puste, da bi doseglo toliko višino, kajti kdo bi toliko časa čakal? Prva desetletja raste to drevo silno hitro in doseže s štiridesetimi leti debelost, ki na lesnem trgu popolnoma zadostuje,

V tej starosti, ki je v razmerju z njegovo dolgoživostjo, šele prva otročja doba, je drevo zrelo in ga posekajo.

Mamutovo drevo ali velingtonia dočaka več tisoč let. Najstarejše drevo, o katerem vemo, kdaj je bilo posekano, je bilo po številu letnic staro 3210 let.

Učenjaki so natančno pregledali letnice tega drevesa, kakor tudi mnogo drugih podobnih orjakov. V prerezu in v poliranem stanju so zelo jasne; zato lahko prav natanko merimo njih obseg in ploščino.

V dobrih letih je letnica jako široka; taka letnica pred tisoč leti je dokaz, da je bilo tega leta za rast drevja jako ugodno. Če naletimo na letnice, ki so v primeri s svojimi sosedami šlabe, lahko z gotovostjo sklepamo na neugodno leto. Na ta način dobimo koledar z napovedanim vremenom za vsako leto.

Dognali so, da je najstarejše drevo, ki so mu pregledali letnice, preživelo v prvi mladosti tako slabe čase, da bi bilo skoro poginilo od suše. Stvar bi bila brez pomena, če bi ne bili našli na ta način, da so bila ista leta suha v Kaliforniji v Ameriki in v zapadni Aziji, oziroma vzhodni Afriki. Suho leto, ki je skoro uničilo imenovano drevo, se ujema s časom, ko je po svetopisemskem izročilu trajala tudi v Egiptu velika suša kot ena izmed nadlog, ki jih je poslal Mojzes nad to deželo. Vreme v Kaliforniji in Egiptu se tudi danens ujema. Molčeče letnice drevesnih orjakov postanejo tako večjemu motrivcu razločno pisana zgodovinska knjiga.

Veliko znanstveno vrednost dobi proučavanje letnic s tem, da se da opazovati neka časovna pravilnost v menjajoči se velikosti krogov, ki se, kakor je videti, ujema z menjajočim se obsegom solčnih peg.

Če se posreči dognati to pravilnost, ki so jo začeli proučavati šele zadnje čase, bo mogoče spoznati vpliv, ki ga imajo solčne pege na vreme. Največji obseg solčnih peg se pojavi nekako vsakih deset let. Takrat imamo zelo suha leta, kar se čudovito ujema z opazovanimi letnicami drevesnih orjakov.

Listnica uredništva

Čatež ob Savi. Ker je čisto osebno, se ne more objaviti.

Bizeljsko-Orešje. Take reči se ne objavljajo. Ljutomer. Zal, prekasno prejeli!

Ljubno v Savinjski dolini. To se razume, da plačamo honorar za prevzeto črtico. Prosimo za nadaljevanje!

ZANIMIVOSTI

× **Papeževi vojaki.** Švicarski vojaški zakonik ima določbo, ki prepoveduje pod kaznijo vsakemu švicarskemu državljanu vstop v kako zunanjo armado. To doslej ni veljalo za papeževo gardo, ker papež doslej ni imel lastne države. Toda sedaj bi morali švicarski obmejni varnostni organi aretirati vsakega Švicarja iz papeževe garde, ako bi se vračal domov, kajti sedaj, ko ima papež državo, služijo v armadi tuje države, kar je v nasprotju s švicarskim vojaškim zakonikom. Tako nastaja vprašanje o nadaljnjem obstoju švicarske garde v Vatikanu in švicarski politični krogi se bavijo s to zadevo, ki pa se bo rešila s primernim popravilom vojaškega zakonika in bo Švica še nadalje dajala papežu vojake.

× **Trocki bi se rad naselil v Češkoslovaški.** Kakor je znano, so boljševiki izgnali v Sibirijo svojega voditelja Trockega, ki jim ni več ustrežal. Sedaj bi se Trockí rad nastanil v Češkoslovaški. O tem so že razne češkoslovaške stranke zavzele svoje stališče. Proti naselitvi Trockega so se odločno izjavili narodni demokrati in ljudska stranka, dočim je v odgovoru republikanske stranke rečeno, da bi stranka glede na politično preteklost Trockega ne bila preveč navdušena, če bi se Trockí nastanil na Češkoslovaškem. Češkoslovaški in nemiški so-

cialni demokrati ne ugovarjajo nastanitvi Trockega iz človekoljubnih nagibov, a češkoslovaški socialisti smatrajo to vprašanje za privatno zadevo. Notranje ministrstvo je pa izjavilo, da ne bo dovolilo Trockemu nastaniti se na Češkoslovaškem, ker bi lahko nastale velike notranjepolitične homatije. Vse kaže, da vlada ne bo dovolila Trockemu poiskati si zavetišča na Češkoslovaškem.

× **Z gadi obmetaval igralce.** V Evropi obmečejo gledališki oder in igralce z gnilimi jajci, ako ne ugaja igra ali predstava ali kak igralec. V Tokiju pa se je poslužil neki možak, ki rad poseča gledališče in ostro kritizira igre, čisto drugega sredstva, da je dosegel, kar je hotel, to je, da se je opustil neki njemu neljubi prizor iz neke igre, ki se je pogostoma predstavljala. Za njegove pismene proteste se gledališko ravnateljstvo ni zmenilo. To ga je jezilo in hud je bil tudi na občinstvo, kateremu je baš oni prizor zelo ugajal. Izmisli si je originalno maščevanje. Na galeriji je kupil več sedežev in na sredo se je vsedel s pokrito košaro. Ko je prišel njemu tako nevšečni prizor na vrsto, je vstal in izpraznil košaro, polno gadov, v pritličje. Nastala je strahovita panika. Možak je dosegel, kar je hotel, oni prizor je bil črtan, ali o uspehu razmišlja sedaj v zaporu.

× **Zemlja izpreminja svojo hitrost.** Zadnje močne potrese je po naziranjih ameriških učenjakov povzročilo najbrže krčenje zemeljske površine, ker se je začela zemlja hitreje sukati. So dobe, ko je mnogo potresov, potem pa nastopi doba, ko jih je manj. Nihče ne ve, kje tiči vzrok. Bržkone je vzrok v spreminjajoči se hitrosti premikanja zemlje. Gre samo za neznamen odloimek sekunde na leto, toda tudi ta kratek čas zadostuje za velike izpremembe na površini naše zemlje.

× **Japonski razbojniki.** Tudi japonski razbojniki so postali moderni. Do zadnjega so opravljali svoj zločinski posel samo z noži. Šele nedavno je policija presenetila nekega vlomilca, ki je streljal in ranil dva stražnika. To je bila za Tokio tem večja senzacija, ker je streljal vlomilec v hiši dr. Inazo Nitobe, ki je bil svoječasno namestnik generalnega ravnatelja pisarne Društva narodov v Ženevi. Vlomilec je pognal vse stanovalce v eno sobo in zahteval denar. Služi se je pa posrečilo zbežati in poklicati policijo. Vlomilec je z revolverjem v roki srečno odnesel pete. Japonska policija je namreč oborožena samo s sabljami. Primeri, da tolovaji streljajo, so se pa začeli ponavljati in policijska oblastva nameravajo oborožiti redarje z revolverji. V Tokiu že dve leti nastopa vlomilec, znan pod imenom «pridigar». Mož vlomí ponoči v hišo in prisili stanovalce z grožnjami, da mu izroče denar. Doslej je vlomil že 65krat. Svojim žrtvam pridiguje, da ni zdravo zdramiti se nenadoma iz spanja in da naj takoj ležejo, ker bi se utegnili prehladiti, če bi hiteli na ulico. Nekatero svoje žrtve je tudi prepričeval o slabih posledicah lahkomišelnosti, ki se pokažejo, če ljudje ne zaklepajo dobro vrat.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V plavalnici.

Kaplar: «Znate plavati, Podlesnik?»

Redov: «Da, gospod kaplar!»

Kaplar: «Kje pa ste se naučili?»

Redov: «V vodi, gospod kaplar!»

Turobna zgodba.

Kimovec ima hčerko. Neža ji je ime in mlada tudi ni preveč. O njeni lepoti pa rajši ne govorimo. Nekega dne potrka nekdo na vrata. V sobo stopi možak v kaznjenski obleki:

«Za božjo voljo vas prosim, skrijte me!» prosi pobegli arestant.

Kimovec ga pogleda in reče: «Če poročite mojo hčerko, vas skrijem.»

Mož ga poprosi, naj mu pokaže hčerko. Ko jo vidi, se obrne ves čupan h Kimovcu: «Ne, hvala! Tistih par let bom že še presedel...»

OTVORITVENO NAZNANILO

S tem se usojam p. n. občinstvu vjudno naznaniti, da sem izstopil iz tvrdke «ELITE» konfekcija, družba z o. z. Ljubljana, in da sem otvoril svojo lastno, novo trgovino pod imenom

DRAGO GORUP & Co.
LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA C. 14/II.

KONFEKCIJA

IZDELOVANJE IN PRODAJA.

V svojem novem podjetju bom vodil vse v to stroko spadajoče predmete, ki bodo v vsakem oziru strokovno izdelani, za kar jamči moja dolgoletna praksa in vsestransko poznavanje te stroke, tako, da bodo p. n. odjemalci, vedno in v vsem najtočnejše in najkulantnejše postreženi. Velecenenemu občinstvu se najvljudnejše priporočam in beležim

z odličnim spo'tovanjem

DRAGO GORUP.

Košara.

Sinko: «Ata, kaj je prav za prav zaročnik?»
Oče: «Če se hočeta gospod in gospodična poročiti.»

Sinko: «A kaj omeni to, če gospod dobi košarico.»

Oče: To pomeni, da je gospod imel srečo.»

Nič ni z doto.

Mož: «Ali si že povedala Miciki, da ne bo dobila niti dinarja dote, če se bo poročila s pesnikom Buzakljunom.»

Žena: «Ne, jaz sem to napravila tako, da je bolj zaleglo. Zadevo glede dote sem povedala kar Buzakljunu samemu...»

Zdravilo.

Janez: Kaj, tvoja žena hodi v tako težkem in dragem kožuhu okoli, a ti imaš pri tem mrazu le lahko sukajco?»

Blaž: «Nič ne de! Meni zadostuje, če pomislim, koliko je stal njen kožuh, pa mi že postane toplo.»

Kaj pravijo bolniki o „Kalefluidu“.

D. E. Roberts (Angleška) piše drju. Dmitrevskemu (London S. W. 7, Geringston Gardens 65):

«KALEFLUID» je napravil čudeže z mojo bolno ženo. Ona je stalno občutila utrujenost, njene ustnice so bile blede, neprestano ji je šumelo v ušesih, nezavest in potrtost. Sedaj so vsi ti znaki prenehali.»

Abat Furnje (Francoska) piše: «Po dobri zdravljenosti s »KALEFLUIDOM«, so bolečine in slabost prenehale, apetit izboren, mokrača čista.»

V. Kralj Sterdin (Poljska): «Oslabeli moj organizem mi ni dovoljeval delati več kot sedem let. Sedaj pa, po zdravljenosti s »KALEFLUIDOM«, sem zopet v stanju, da delam kakor prej.»

Ivan Badžič, Prilep: «Trpim na srcu, malokrvnosti, trganju v kosteh in mišičevju, glavobolu in nezavesti. Začel sem uživati »KALEFLUID«, na kar sem se počutil kakor prerojen. Moč se mi je povrnila, spanje, tek in samozavest odlični.»

Brezplačno pošljemo vsakemu podrobno literaturo o »KALEFLUIDU« z mnogoštevilnimi zdravniškimi opazovanji pri bolnikih. Obrnite se na naslov: Beograd, Šumadijska ulica 33. Miloš Marković.

Gg. zdravnikom »KALEFLUID« radi poizkušenj brezplačno.

Zahtevajte samo pravi »KALEFLUID« D. Kaleničenka, pazite na etiketo, na kateri so označene nagrade (Grand prix in velike zlate kolajne), ki jih je »KALEFLUID« dobil na razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju, Rimu i. dr.

«KALEFLUID« D. Kaleničenka se dobi v vseh večjih lekarnah vsega sveta, pošilja se tudi po povzetju.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročilu.

Oglasni oddelek «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Opravo iz orehovega lesa

kredenco iz češnjevega lesa, pripravno tudi za gostilno, in visoko omaro, tudi iz češnjevega lesa, vse politirano, zaradi preselitve pomladi takoj prodam. Vse je izdelano v lastni delavnici in novo. Cene jako ugodne. — Franc Vehovec, mizarški mojster. 89

Novootvorjena pletilnica

na Kette-Murnovi cesti št. 6 se cenjenemu občinstvu priporoča. Naročila se po zelo solidnih cenah sprejemajo. 90

Pozor!

Pozor!

Modni atelje A. Pavlin na Kongresnem trgu št. 5 izdeluje po najsolidnejših cenah najmodernejše plašče za dame. 90

Miroslav Bivic

knjigoveznica, kartonaža in galanterija v Ljubljani, Vidovdanka cesta 12, se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela. 87

Stroj za izdelavo cementne strešne opeke ter 400 kovinastih modelov, popolnoma novih, prodam za 9000 Din. — Naslov pove oglasni oddelek «Domovine». 86

Posestnika sin

in absolvent Kmetijske šole s kapitalom 10.000 Din se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, ki bi posedovala boljše posestvo, gostilno ali kaj enakega. Le resne ponudbe naj se pošljejo na oglasni oddelek «Domovine» pod šifro «Srečen zakon». 91

Mlad čevljarji mojster

z dobro vpeljano čevljarjo bi poročil takoj šteparico, staro 18 do 22 let. — Cenj, ponudbe s sliko na oglasni oddelek «Domovine» pod šifro «Spomladni cvet». 95

Preša, velika, za v gorico

dobro ohranjena, še kakor nova, se ugodno prodaja. (Stroške za poštino je poslati.) — Več pove Oton Arzenšek, Sv. Rok, Smarje pri Jelšah. 94

Hiša

tri sobe, elektrika, vodovod, na Koroški cesti v Mariboru poceni naprodaj. — Pojasnila daje Kočevar, Maribor, Betnavska ulica 3. 3727

Večje posestvo

približno 100 ha zemlje, kupim v Sloveniji. — Ponudbe na naslov Pera Munčanoviča, Pančevo, Cara Lazara ulica 87. 3720

Stavbišče za tovarno

1400 do 2000 kvadr. metrov, iščemo ob Dunajski cesti v Ljubljani. — Ponudbe na oglasni oddelek «Domovine» pod «Jug». 3699

Mesnico

zaradi odhoda k vojakom zelo ugodno oddam. — Dopise na oglasni odd. «Domovine» pod «Sreča 31». 3531

Vrtnarju

poceni oddam večji vrt, cvetličnjak in stanovanje. Cesta na Rožnik 19. 3415

Gepeli

popolnoma nov, prodam ali zamenjam za slamo ali seno. — Naslov v oglas. oddelku «Domovine». 3834

2000 do 3000 kg slame

kupim takoj. — Naslov in ceno poslati na oglasni oddelek «Domovine» pod «Slama». 3833

Finega kislega zelja

prodam večjo množino po 3 Din 50 p za kilogram (na licu mesta). — Polzve se v Dravljah 51, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 5782

Večje gozdno posestvo

najraje v hribih, če mogoče z lastnim lovom, kupim. — Ponudbe z natančnim opisom in ceno na oglasni oddelek «Domovine» pod «Takojsnje plačilo». 3139

Plohe, orehove, lipove in jelševe

kupim proti takojšnjemu plačilu. Kupim tudi samo hlode v bližini Zag. oziroma franko vagon nakladalna postaja Slovenje. Les mora biti samo od 30 cm širine ter od 2½ m dolžine naprej, I^a ali II^a. Kupim tudi večje parcele bukovega lesa. 89

Konjsko meso

se prodaja vsak dan sveže. Dobre se klobase in salame različne vrste. Kupijo se tudi konji za klanje. 89

Marinček Ivan, mesar, Prečna ulica št. 4. Prosim, zabeležite si številko telefona 3078.

Kuhinjsko posodo

in vse gospodinjske in gospodarske potrebščine nudi najceneje trdka 81

BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnico, LJUBLJANA.

GASILCI! Motorne brizgalne

prenosne, za 400 in 600 litrov in večje za 1000 litrov vode, na dveh kolesih, dobavlja najugodnejše trdka

LAMPRET in drug

d. z o. z.

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 22.

Zahtevajte ponudbe! 88

„ADLER“ avtomobili

nemški kvalitetni vozovi najnovjših konstrukcij, kakor tudi dobro ohranjeni avtomobili so na ogled pri 92

glavnem zastopstvu „Adler“ avtomobilov:

Ing. C. R. LUCKMANN, Ljubljana, Ahacljeva cesta 10.

Že 32 let

v službi

bolnih in zdravih

stoji Fellerjev pravi prijetno dišeči «Elsafluid».

Za bolnega

je Fellerjev Elsafluid zanesljivo domače sredstvo in kozmetikum za umirjenje bolečin, katerega delovanje se hvaleži z neštetiimi zahvalnicami tudi iz visokih krogov ter iz daljnih krajev pri hudih bolečinah na obrazu ter na vsem telesu, pri trganju v sklepih, zobobolu, glavobolu, natiranju pri reumatičnih bolečinah, kot obkladek na rane ter pri mnogih drugih slučajih, kjer je nujna pomoč potrebna.

Nekoliko kapljic na sladkorju uteši notranje bolečine in vplivajo povoljno! Dobiva se v lekarnah in sorodnih trgovinah, poiskusna stekleničica za 6 Din, dvojna steklenica 9 Din, ali pa velika specialna steklenica 26 Din. Po pošti vsaj en zavo, kateri vsebuje 9 poiskusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din. Šest takih zavojev samo 250 Din. Vse že s poštino in zavojnico Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica Donja, Elzatr 360, Hrvatska. Ako pa potrebujete kaj dobrega za Vašo prebavo, naročite obenem Fellerjevo blago delujoče Elsa-kroglice, 6 škatel 12 Din.

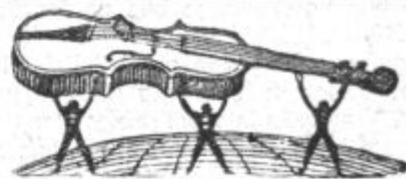
Za zdravega

zanesljivo obrambno sredstvo pri čezmerni občutljivosti za hladen zrak, za jačanje mišic in živcev, za osveženje upadle moči, kot razkuževalno sredstvo za roke, obraz, zobe, usta in dihala, kot obramba proti prehladu, kihanju in gripi, za razpuščanje sluzi pri grgranju, proti kašlju, hripavosti itd. Za nego glave, kot dodatek dnevni vodi za pranje itd.

Zelo dobičkanosno lesno industrijo

v jako bogatem gozdnem kraju zaradi boleznih poceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji prodam. — Dopise na oglasni oddelek «Domovine» pod «Lesna industrija 67». 8138

Veliki cenik

ilustrovani **cenik** dobite zastonj! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL in HEROLD

tovarna glasbil, gramofonov in harmonik

R. Lorgar, MARIBOR št. 104-B.

Violine od 95 Din. Ročne harmonike od 85 Din. Tamburice od 98 Din. Gramofoni od 345 Din in dalje.

Zahtevajte **CENIK** s 1000 brezplačni slikami

Srebro 160 Din

160 Din Din 160

Fina srebrna ura na zapestnici s svilenim moare-trakom 160 Din, ista ura s fino srebrom, razlezo zapestnico 190 Din, ves stroj teče v kamenih! 5 letno jamstvo. 14

Znamenite znamke ur, kakor Omega, Eterna, Doxa, Longines i. dr. ceneje nego drugje.

ANTON KIFFMANN, Maribor št. 43/d.

Zahtevajte brezplačni cenik poštine prosto.